MMM

TUNTURILATU

N:o 1/18.01.2000

Susikyrössä vuosituhannen vaihteessa 29.12.1999 - 5.1.2000

Sametinpehmeä pohjoinen pimeys vastaanotti Susikyrön maisemiin vuosituhannen vaihdetta juhlistamaan tulleet vaeltajat. Vuontispirtin pihassa tuikkivat jäälyhdyt ja Susikyrön pihapiiriin syttyi tulijoiden tuomia myrskylyhtyjä lempeästi valaisemaan lumista tummuutta. Koko vuosituhannen viimeisen vuoden olivat järjestelytoimikunnan jäsenet valmistelleet jotain mieliinpainuvaa tämän ainutlaatuisen tapahtuman juhlistamiseksi. Nyt oli aika toteuttaa yhteiset suunnitelmat!

Heti majoittumisen jälkeen illallispöydässä löytyi kaikille talkooporukoille vetäjät, joiden ympärille illan kuluessa syntyivät niin latupartiot, rakovalkearyhmä kuin mehu- ym. tarjouksista vastaavat ryhmät. Tuloillan ohjelma alkoi hiljaisella hetkellä poismenneitä Alpo ja Eila Mäntystä muistaen huilun kauniisti soidessa "Täällä Pohjantähden alla, korkeimmalla kukkulalla, katson kauas kaukaisuuteen". Joitakin asioita elämässä on vaikea ymmärtää ja vielä vaikeampi

jatkuu sivulla 9

Nammalakurun autiotupa lumiverhossaan 30.12.1999. © Olavi Ylönen.

Keskiyöllä tinaa valamassa isä ja lapset; Jussi, Alpi ja Sirri Rimppi.

Tiedonhaluista, innokasta yleisöä Luontokeskuksessa Hetassa 1.1.2000. Kuva Maija Ahonen.

Vaelluskisan voittoisa Njealljen joukkue Tuula Monola, Esko Seponen, Maija Ahonen.

Vuosituhannen ensimmäisen laturetken retkeilijöitä Saivojärven eteläpäässä 2.1.2000.

Puheenjohtajan tähdenvälit

Tunturilatulaiset

Saadessanne tämän lehden, on vuosi 2000 päässyt jo hyvään alkuun. Tätä kirjoittaessani ei tiedossamme ole vielä vuoden vaihteen mahdollisesti aiheuttamat tiedonkulun tekniset ongelmat. Retkeilyä harrastavana yhdistyksenä meillä on kuitenkin selvä tavoite. Meidän pitää saada oma väkemme omaksumaan terveellinen, liikunnallinen elämäntapa ja jakaa siitä tietoa ulkopuolisillekin. Aloittelijan kokemusten vastatessa hänen odotuksiaan ulkoilun aikaansaamasta hyvänolon tunteesta auttavat ne häntä jatkamaan sen ylläpitoa. Tässä vaiheessa on järjestäytyneen ulkoiluväen kannustava suhtautuminen tarpeen. Kentällä työtä tekevät latuyhdistykset tarvitsevat myös tukea toimintaedellytystensä ylläpitämiseksi, joskin viihtyvyys latutyössä on onnistumisen perusedellytys.

Aika muuttaa ihmisten ulkoilutapoja, mutta liikunnan on painotuttava lihasvoimin tapahtuvaksi, välineiden ollessa hyvänä apuna siinä.

☆

Alkanut vuosi - Tunturilatu 2000 - on meille toiminnan vuosi. Monet yhteiset tapahtumat teettävät jäsenillämme runsaasti työtä, mutta yhteisvoimin voimme toteuttaa ne suunnitelmien mukaisesti. Eri tapahtumiemme tunnukset ovat toisaalla tässä lehdessä. Sillä varustettuna tulitikkurasia annetaan kuhunkin tilaisuuteen osallistuvalle - myös ERÄ SM:n kilpailijoille.

Lähiaikoina yhdistyksemme kurssiohjelmat saadaan käyttöön ajanmukaistettuina. Koulutustoimikunnalla on myös koottuna kouluttajiksi sopivien henkilöiden nimiä. Tästä pankista voivat kursseja järjestävät kerhot saada kouluttaja-apua. Koulutustilaisuudet ovat latutoimintaa parhaimmillaan. Niissä yhdistyksen ulkopuolisetkin saavat käsityksen siitä, mitä järjestäytynyt ulkoiluväki tekee. Hyvin järjestetty kurssi helpottaa jäsenyyttä harkitsevien henkilöiden päätöksentekoa.

Harvoin puhutaan yhdistystoimintaan aktiivisesti - soveltuu työelämäänkin - osallistuvan pintaa syvemmällä olevista vaikuttimista. Puhumme halustamme parantaa lähimmäistemme elämänlaatua, mutta täysin hyväksyttävä peruste on sekin, että osoittaa oman merkityksensä ja tarpeellisuutensa itselleen ja muille toimimalla yhteisön tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi. Latutyössä tähän on lukemattomia mahdollisuuksia.

☆

Tänäkin vuonna Tunturiladulla on runsaasti tilaisuuksia, joihin kaikki jäsenemme ovat tervetulleita. Lehdessämme olevat, Retkimuistlossa mainitut kerhojen järjestämät tilaisuudet ovat kaikille jäsenillemme avoimia ja järjestäjän kanssa sovittuaan niihin voivat osallistua myös yhdistyksemme ulkopuoliset henkilöt.

☆

Viikon mittainen vuosituhannen päättäjäisviikko kokosi Susikyröön yli 90 tunturilatulaista. Reippaasti ulkoillen sen aikana avattiin vankka latu uudelle vuosituhannelle hiihtäen tunturissa ja patikoiden kämppämme ympäristössä. Vuosituhannen ensimmäinen hiihtovaelluskin alkoi kolmen hengen voimin uudenvuodenpäivänä aamupimeässä. Viikon aikana tunturissakävijät saivat kokea sään voiman. Päiväretkilläkin oli tarpeen varustautua pahimman varalle. Raimo Pahkalan johdolla tapahtuman järjestänyt työryhmä oli tehnyt hyvää työtä. Väki viihtyi niin ulkona kuin sisälläkin erilaisten ohjelmien ja laulujen parissa. Parhaimmat kiitokseni teille ohjelmien suorittajat ja kaikille mukana olleille. Uusi vuotemme alkoi lupaavasti.

☆

Monet tänä vuonna toteutettavat tapahtumat ovat käynnistyneet jäsenaloitteiden pohjalta. Aloitteet ovat merkki jäsenkunnan kiinnostuksesta yhdistystään kohtaan ja toivomme saavamme niitä jatkossakin. Parhaimmat kiitokseni Teille toiminnassa mukana olleille ja hyvää oloa kaikille koko vuodeksi.

Kyösti Lamminjoki

Johtokunnan jäsenet ja kokouksiin osallistuvat toimihenkilöt: seisomassa vasemmalta Jukka Albrecht, Raimo Pahkala, Aarno Lehtisalo, Marja-Liisa Mäki, Esko Sepponen, Veijo Taavitsainen, Markku Salminen ja Ritva Loimio. Edessä istumassa Riitta Gerlin, Kyösti Lamminjoki ja Pirjo Sinilehto. Kuvasta puuttuu Antti Karlin.

Kiitos!

Me teimme sen! Vietimme yhdessä viikon Susikyrössä vuosisadasta toiseen!

Kun tunturilatulaiset ryhtyvät yhdessä tekemään jotain, niin kaikki viihtyvät, kaikilla on mukavaa ja yhteisiä muistoja jää toisillekin kerrottavaksi! Kiitettävien talkoolaisten nimilista on pitkä, mutta palstatila rajallinen.

Sylin täydeltä kiitoksia jokaiselle mukana olleelle ja valmistelutyöhön osallistuneelle!

Terttu, Raija, Elias ja Raimo

Kokouksissa 10-11/99 käsiteltiin mm seuraavia asioita:

* Tunturiladun sihteeriksi 1.1.2000 lähtien valittiin Iitu = Riitta Gerlin ja taloudenhoitajaksi Marja-Liisa Mäki

* Kokous 11/99 oli järjestäytymiskokous, jonka henkilöasioista toisaalla lehdessä.

* Päätettiin, että saamelaistoimikunnan toimesta kootaan diasarjoja saamelaisista aiheista

Seuraavan johtokunnan pöydältä palstan kokoaakin Tunturiladun uusi sihteeri Iitu. Kiitos menneistä vuosista, hyvää vuosituhatta tunturilatulaiset ja paljon mukavia retkiä,

Marita

LAPPIA VERKOSSA!

http://www.lappinet.com - osoitteesta löydät Lapin linkit keskitetysti.

Osoitteesta http://www.lappinet.com/info/yhdistykset.html löytyvät yhdistyksiä koskevat linkit ja jäsenistöänne mahdollisesti kiinnostavat luontoa ja retkeilyä koskevat linkit osoitteesta http://www.lappinet.com/info/luontoa.html.

Ystävällisin terveisin,
Anu Leppänen
Audia Production Oy
Tunturitie 1, 99130 Sirkka
Puh. 016-641 561, fax 016-641 598. E-mail: anu.leppanen@levi.fi
Internet: http://www.levi.fi/audia, http://www.lappinet.com

Susiaiskuvien ottaja

Lehtemme viime numerossa oli virheellinen tieto Aulangon kansallismaisemassa pidettyjen susiaisten valokuvien ottajasta. Kuvat oli ottanut **Antero Rutanen**. Kiitämme Anteroa hyvistä kuvista ja valitamme virhettä! JH

TUNTURILADUN INTERNET SIVUT LÖYTYVÄT OSOITTEESTA:

www.megabaud.fi/~kavtsi/tl/

Monta Yliperää

Useimmat meistä retkeilijöistä pitävät Yliperänä Saanan ja Haltin välistä Käsivarren suurtunturialuetta. Hämmennykseni olikin suuri, kun hiljattain ilmestyi Oiva Arvolan kirja "Yhtäkoska, Yliperän kielen sanakirja". Siitä saa nimittäin sen käsityksen, että Yliperä tarkoittaa suunnilleen koko Länsi-Lappia. Piti lähteä kyselemään selvitystä tutkija Saara Weliniltä Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta.

Saara Welinin mukaan Yliperää on jo vanhastaan käytetty eri puolilla Länsi-Lappia ja Pohjois-Suomen länsiosia eri alueiden nimenä. Oiva Arvolan esittämä Yliperän alue lienee se, jonka pohjoissuomalaiset luontevimmin tuntevat omakseen: "painottuu maantieteellisesti läntiseen Lappiin. Yliperän eteläisenä rajana on kiireettömyyden raja". Suunnilleen samasta alueesta lienee kysymys pellolaisten käyttämässä ilmauksessa "Yliperukan ihmiset" - "Kolarin, Muonion ja Enontekiön ihmiset, jotka asuvat Ylimaissa".

Welin kertoo, että arkisilla sanoilla "yliperä" ja "ylimaat" on Lapissa ja Pohjois-Pohjanmaalla ymmärretty jokien yläjuoksun vartta. Luonnollista on, että se liittyy myös tornionjokilaaksolaisten valtajoen, Väylän, yläjuoksun varsille.

Missä "synkät lappalaiset" jutavat

Vanhin Welinin tapaama kirjaus Yliperä-nimestä on haastattelumuistiinpano. Sen mukaan **Salmo Näkkäläjärvi** oli 1916 kertonut haastattelijalleen **T.I. Itkoselle** Yliperän olevan Luoteis-Enontekiöllä se alue, jossa "synkät lappalaiset (s.o. aidot paimentolaiset) jutavat". Arvostetussa Suomenmaa-teoksessa vuodelta 1931 puolestaan annetaan ymmärtää, että "yliperän lappalaisten" alue on Lapin palkinen eli Enontekiön Käsivarsi, joka kieltämättä käsittää myös suurtuntureiden alueen, mutta aika paljon muutakin.

Tunturiretkeilijöiden nykyisin tuntema Yliperä, Saanan ja Haltin välinen alue, on viime vuosikymmeninä tullut vanhempia merkityksiä tutummaksi. Welin toteaa, että erityisen tunnetuksi tämän Yliperän merkityksen teki 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa ilmestynyt **Väinö J. Oinosen** kirja Lapin yliperällä. Oinonen kirjoitti nimen vielä pienellä kirjaimella eikä siis pitänyt sitä erisnimenä. Omasta puolestani arvelen ja pidän lähes varmana, että lopullisesti tämän retkeilykansan Yliperä-nimen - isolla alkukirjaimella - vakiinnutti **Asko Kaikusalon** ja **Yrjö Metsälän** suosittu teos Tarujen tunturit.

"Nimistönhuollolla ei ole erityistä kantaa Yliperä-nimen tarkoitteeseen", sanoo Saara Welin. "Niitä on useampia, mutta ne toimivat omien käyttäjiensä keskuudessa isommitta ongelmitta. Yhteentörmäyksiä sattuu varmaan harvoin."

En pysty välttämään kiusausta kirjoittaa hieman kuluneen oloista lopetusta: jokainen siis tulee omalla Yliperällään autuaaksi.

Juhana Häme

Pallas-Ounastunturin kauniisiin maisemiin

Tule lentäen Enontekiölle tai Kittilään, josta kutsutaksilla Vuontispirtille.
Junalla Rovaniemelle tai Kolariin ja sieltä bussilla Vuontispirtille.
Tai tule omalla autolla.

Maaliskuussa edulliset viikkohinnat

1.660,- / hlö / 2-hengen huoneessa
1.300,- / hlö / 4-hengen mökissä tai
2-4 hengen soluhuoneissa

* sis. majoituksen, aamiaisen, eväät, päivällisen ja saunan päivittäin

Huhtikuussa tunturilatulaisille listahinnoista mukava alennus!

Soita ja kysy lisää!

Tunturihotelli
VUONTISPIRTTI

SF-99340 RAATTAMA, FINLAND
Puh. 016-537 356, http:www.vuontispirtti.fi
Fax 016-537 396 tunturihotelli@vuontispirtti.fi

VUODEN 2000 ERÄVAELLUKSEN SM-KILPAILUT PELLOSSA

Me tunturilatulaiset olemme saaneet järjestettäväksi vuosituhannen ensimmäiset erävaelluksen SM-kilpailut. Kisat pidetään Tornionjokilaaksossa Pellossa 7-10 päivä syyskuuta. Kilpailun järjestelyt aloitettiin välittömästi saatuamme tiedon siitä, että Suomen Latu on myöntänyt Tunturiladulle oikeuden kisojen järjestämiseen. Tämä tapahtui runsaat puolitoista vuotta sitten. Edellisen kerran Tunturilatu järjesti vastaavat kisat Inarissa v.1994, joten yhdistyksellämme on kokemusta annetussa tehtävässä ja monet nyt perustetun kisaorganisaation jäsenistä olivat mukana jo viisi vuotta sitten toteuttamassa Inarissa pidettyjä kisoja. Kisoja, joita pidettiin niin järjestelyjen kuin tehtävienkin puolesta siihen mennessä onnistuneimpina koko erävaelluskilpailujen kahdenkymmenenviiden vuoden historiassa. Vähintään samalle tasolle tähtäämme nytkin.

Kisojen järjestelyt ovat edenneet suunnitelmien mukaan ja hyvässä hengessä. Tähän mennessä muodostettu kisaorganisaatio on pitänyt useita palavereja ja valmistellut tulevaa tapahtumaa huolella. Sekä kirjoituspöydän ääressä tehty suunnittelutyö että itse kisa-alueella käynnit ovat antaneet uskoa siihen, että ensi syksynä pidettävät kilpailut tulevat olemaan onnistunut tapahtuma, joka säilyy miellyttävänä kokemuksena sekä kilpailijoiden että järjestäjien mielessä. Puitteet vuoden 2000 kisoille, Väylävaellukselle, ovat erinomaiset.

Kilpailun järjestäminen on suuri urakka ja voimannäyte Tunturiladulle. Kisajärjestelyt valmisteluineen Pellossa kestävät kaikkiaan n. viikon. Jo nyt tapahtumassa mukana olevien lisäksi tarvitsemme kilpailuviikolle runsaasti toimitsijoita erilaisiin tehtäviin. Mikäli sinulla on mahdollisuus osallistua kisojen järjestelyihin viikon 36 aikana, ilmoittaudu tapahtumaan tässä lehdessä olevalla lomakepohjalla tai ota yhteyttä allekirjoittaneeseen. Ilmoittautumiset tulisi tehdä 31.5.2000 mennessä. Voit myös ilmoittautua kerhosi sihteerille, joka kerää keskitetysti tiedot niistä kerhosi jäsenistä, jotka tulevat mukaan Väylävaelluksen jäjestelyihin. Kilpailujärjestelyissä mukana oleville tarjoaa Tunturilatu päivittäin tukevan aamupalan sekä yhden lämpimän aterian "lisukkeineen". Lisäksi paikan päältä voit ostaa järjestelijöiden tekemää ruokaa.

Tervetuloa Väylän maisemiin.

Jorma Alapuranen
Kilpailun apulaisjohtaja
Os. Vallikatu 5-7 A 4
02600 Espoo
p.09-5120378, 040-5026151

Toivoisin pääseväni:

- toimistotehtäviin ☐
- huoltotehtäviin ☐
  - muonitus ☐
  - rakentelut ☐
  - kuljetus ☐
  - viestitys ☐
  - rastitoimitsijaksi ☐

Olen aikaisemmin osallistunut erävaelluskilpailuihin
- kilpailijana ☐
- toimitsijana ☐

Voin olla paikalla
- koko viikon ☐
- torstai-lauantai ☐
- torstai-sunnuntai ☐
- jokin muu aika, mikä _____

Seuraaville riveille voit kirjoittaa, mikäli työ- tai harrastusosaamisesi perusteella tunnet, että voit olla avuksi jollakin tavalla (esim. EA, kuljetuskalusto, ym. seikka) tai mikäli sinulla on muita toivomuksia _____

_____

Ilmoittautujan nimi: _____

Osoite: _____

_____

Puhelinnumero: (työ ja/tai koti) _____

JÄSENASIAA

Uuden vuosituhannen alkaessa ovat Tunturiladun jäsenmaksut entisellään ainaisjäsenmaksua lukuunottamatta syyskokouksessa Hämeenlinnassa tehdyn päätöksen mukaisesti:

1. perheenjäsen	**100,-**
2. perheenjäsen	**60,-**
lapsijäsen	**10,-**
ainaisjäsen	**1500,-**

Leonian jäsenmaksukorteilla ei voi maksaa useampia jäseniä kerralla. Viitenumero ratkaisee, kenelle jäsenmaksu kirjautuu. Uusille jäsenille: Muistakaa näpytellä osoitetietonne viestiruudukkoon, muuten ei postia voida lähettää. Mainitkaa myös tunturikerho, johon haluatte liittyä.
Muistakaa ilmoittaa osoitteenmuutokset myös minulle.
Hyvää retkeilyvuosituhatta teille kaikille!

Tunturilatuterveisin **Pirjo**

Haluan liittyä jäseneksi TUNTURILATUUN

Sukunimi .....

Etunimi .....

Synt.aika .....

Jakeluosoite .....

Postinum. ..... Postitoimipaikka .....

Ammatti ..... Puhelin kotiin .....

Haluan liittyä jäseneksi myös seuraavat perheenjäsenet:

Nimi ..... synt.aika .....

Nimi ..... synt.aika .....

Nimi ..... synt.aika .....

Palautetaan jäsensihteerille katso osoite siv. 4.

TUNTURILATU RY

JOHTOKUNTA

Kyösti Lamminjoki, pj, työvaliokunta, ERÄ SM 2000 kilpailun johtaja, edustukset, Graniittitie 15 as 21, 00710 HELSINKI, p.k. 09-3876845, 040-594 3297
Raimo Pahkala, vpj, Honkakatu 10, 87100 KAJAANI, p.k 08-637 009, raimo.pahkala@nls.fi
Jukka Albrecht, koulutustoimikunnan pj., Urpolankatu 11 A 4, 50100 MIKKELI, p.k.015-336829 p., 050-341 0052
jukka.albrecht@esliikunta.fi
Aarno Lehtisalo, kerhoasiat, Kallionpääntie 33, 32700 HUITTINEN, p.k. 02- 564 202, p. 0400-194 478
Ritva Loimio, saamelaistoimikunnan pj., Puistotori 6 as 16, 40100 JYVÄSKYLÄ, p.k 014-615 282, ritva.loimio@library.jyu.fi
Esko Sepponen, retkitoimikunta, Sammalkuja 8, 76120 PIEKSÄMÄKI, p.k 015-482 941, p. 0400-155 950
Markku Salminen, retkitoimikunnan pj., Vuoritie 24, 04400 JÄRVENPÄÄ, p.k. 09-291 9916, p. 040-548 4600,
markku.a.salminen@jarvenpaa.fi
Veijo Taavitsainen, susivaliokunta, Suontaustank. 13, 48720 KYMI, p.k. 05-281 249

TOIMIHENKILÖT

Antti Karlin, TL-lehden toimitussiht., Sundholmantie 194, 23500UUSIKAUPUNKI, p.k. 02-841 4418, antti.karlin@pp.inet.fi
Riitta Gerlin, sihteeri, Maria Jotunintie 10 E 52, 00400 HELSINKI, p. 040-707 4598, riitta.gerlin@novetos.fi
Pirjo Sinilehto, jäsensihteeri, Veisunkatu 14 as 5, 33820 TAMPERE, p.k. 03-266 2592, p. 040-763 1109
Marja-Liisa Mäki, taloudenhoitaja, Torikatu 10 as 6, 13100 HÄMEENLINNA, p.k. 03-675 9061
Tunturiladun tilinnumero PSP 800015-135331/kämppämaksujen viitenumerot: Susikyrö - 505, Susi-Talas - 602, Susi-Kiisa- 709
Tilintarkastajat: Vappu Hietala ja Lasse Luoto

KIINTEISTÖT

Susikyrö Enontekiö / Susi-Talas Inari / Susi-Kiisa Utsjoki, Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa). Rakennuspäällikkö Seppo Björkengren, Kesäkatu 22, 76100 Pieksämäki, p.k. 015-420 083

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Jorma Alapuranen, Vallikatu 5-7 A 4, 02600 Espoo, p. 09-5120 378. Jäsenet: Marita Maula (siht.), Arvo Anivuo, Terttu Civil, Martti Eskelinen ja Veijo Taavitsainen.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Raimo Pahkala, p.k. 08-637009, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani, p.k. 08-627946

KUOKTE (2) Hyvinkää-Riihimäki
Pj. Markku Salminen, p.k. 09-291 9916, siht. Airi Heino Männikkötie 1 A 11, 05830 HYVINKÄÄ, p.k. 019-484 105, 0422-307 823

KOLBMA (3) Tampere
Pj. Erkki Kauppila, p.k. 03-317 1542,, siht. Reijo Jokinen, Siilikarinkatu 26, 33410 Tampere, p.k. 03-346 1977

NJEALLJE (4) Pieksänmäki-Mikkeli-Varkaus
Pj. Jukka Albrecht, p.k. 015-336 829, siht. Leila Auvinen, Alvarintie 7, 78300 Varkaus, p.k. 017-555 2297

VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Pirkko Westergård, p.k. 06-317 8058, siht. Kaija Mariapori, Keskuskatu 18, 65320 Vaasa, p. 06-315 3515

KUHTTA (6) Itäinen Helsinki
Pj. Katri Koivu, p. 09-344 3874, siht. Mare Juusola, PL 120, 00931 HELSINKI, p.t.09-3434 2628

TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Eero Lammi, p.k. 017-363 4241, siht. Aune Kumpulainen, Honkakatu 3 as 18, 74130 Iisalmi, p.k. 017-825 401, 040-701 1402

KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Juhani Greinert, p.k. 09-351 5156, varapj. Raimo Tuomioja Saramäentie 26 B, 00670 HELSINKI, p.k. 09-724 8005

OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Tuula Granroth, p. 014-263 508, siht. Hilkka Mäkelä, Haperontie 1 B 26, 40640 Jyväskylä, p.k. 014-243 634

LOGI (10) Turku
Pj. Kalevi Kanerva, p. 02-236 6270, siht. Paula Jukala, Rätiälänkatu 20 C 24, 20810 Turku, p.k. 02-2517 116

ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Teuvo Heinonen, p.k 03-619 7359, siht. Marja-Liisa Mäki, Torikatu 10, A 6, 13100 Hämeenlinna, p.k. 03-6759061.

KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Esko Saastamoinen p. 013-462 616, siht. Ensio Hiltunen, Mäkilehdonkatu 7, 75500 Nurmes, p.k. 013-480 935.

KUOVZA (13) Kymenlaakso.
Pj. Anja Huhtala, p. 05-281 354, siht. Sirkku Kanervio, Tornatorintie 13 as 25, 48100 KOTKA, p.k. 05-264 950

GEATKI (14) Satakunta
Pj. Aarno Lehtisalo,p.k. 02-564 202, siht. Leena Vilppala, Rekikoskentie 857, 32700 Huittinen, p.k. 02-564 223

NJALLA (15) Tunturilappi
Pj. Raija Palosaari, p.k. 016-642 242, siht. Paula Naukkarinen, Valtatie 21 99100 Kittilä, p.k. 016-642 956, p. 016-642 156

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA

Kavtsin kuulumiset

Vesisateen yltyessä suorastaan raivokkaaksi kirjoittelen jälleen neljän vuoden tauon jälkeen Kavtsin kuulumisia Tunturilatu lehteen. Tämä on merkki kahdesta asiasta.

Ensinnäkin tänne Etelä-Suomeen ei ole vielä hiihtokelejä näköpiirissä, vaan suksimisen asemesta on tyydyttävä muodinmukaiseen sauvakävelyyn. Siihen sopivia kelejä on riittänytkin koko syksyn ajan.

Toinen syy siihen, että kirjoitan kerhomme kuulumisia, on vuoden vaihteessa tapahtuvat muutokset Kavtsin kerhotoimikunnassa. Tultuani syksyllä jälleen valituksi Kavtsin puheenjohtajaksi vuosituhannen alusta alkaen (sen kolmannen vuosituhannen) on jälleen syytä kertoa muillekin latulaisille, mitä pääkaupunkiseudun kerholle kuuluu alkavalla toimintakaudella, mikä meille kavtsilaisille on 28.

Uuden vuosituhannen ensimmäinen kerhotapahtuma aloitetaan – kuinkas muuten – muistelemalla vanhoja tapahtumia edelliseltä vuosituhannelta; eli kerhoillassamme 10.1. katselimme videofilmejä Kaarina Karin retkistä 1920 luvulla. Taitaa olla niin, että vain erämaa on pysynyt, kaikki muu on muuttunut. No, se nähtiin myös kuvista.

Vuoden ensimmäinen retkitapahtuma kerhossamme pidetään helmikuun toisena viikonloppuna, jolloin teemme jokavuotisen jäähiihdon. Aika näyttää, minne saakka joudumme menemään, ennen kuin jää tulee vastaan. Viime vuosina hiihto on ollut Puulaveden seutuvilla, missä paikalliset edustajamme Keijo ja Ansku ovat junailleet viikonlopun käytännön järjestelyt. Tässä säässä joka nyt 12.12. vallitsee täällä Helsingin seudulla näyttäisi siltä, että joudumme pyytämään vielä Oktalta jäitä lainaksi retkellemme, sellaista on meno tuolla ulkona.

Helmikuun kerhoillan aiheena ovat Viron lintukevään tunnelmat. Otsikolla Valkoposkihanhista mustahaikaraan Sampsa Cairenius tulee meille kertomaan eteläisen naapurimaamme runsaista muuttolintuhavainnoista.

Maaliskuun 10 päivänä menemmekin sitten kuuntelemaan pöllöjä Nuuksion kansallispuistoon. Silloin Tatta Suominen johdattaa kavtsilaisia yölintujen huhuilupaikoille. Toivottavasti sää suosii tätä tulevaa linturetkeä niin, että kuulisimme myös pöllöjen huhuiluja.

Uusi kerhotoimikunta, joka tammikuussa pitää järjestäytymiskokouksen, alkaa suunnittelemaan Kavtsin toimintaa. Tarkoituksemme on jatkaa kerhon tarkoituksenmukaisesti retkeilyllistä linjaa tulevina vuosina. Kaikille kerhomme retkille on tietenkin mahdollisuus päästä myös muidenkin tunturilatulaisten. Tulevasta toiminnasta kerromme lisää seuraavassa Tunturilatu-lehdessä.

Retkeilyrikasta alkuvuotta teille kaikille.

Jorma

PS Kun syksyllä menemme Pelloon järjestämään erävaelluksen SM-kilpailuja, käydään hakemassa Ruotsin puolelta hyviä kompiaisia, mutta varotaan, että emme saa pajakompiaisia.

Njalla treenaa retkeilyä ja tonkii kiviä

Uusi vuosituhat, millennium käsissä, ja toimintaa on tiedossa ainakin Njallan joukoille, ja miksei muillekin mukaan haluaville.

Emme ole tulevaksi ahnehtineet hirveästi, sillä kevättalvihan on sitä parasta aikaa, jolloin yleisesti myös omatoimisesti mennään tunturiin, hangille, pilkille, iltakävelylle. Mutta periaate on se, että enempi liikkuen ja vähempi istuen sujuvat tapaamisemme.

Aivan tammikuun lopulla mennään Leville, emme kuitenkaan uhkaa uutta avattua maailmancup-rinnettä, sillä tarkoitus on pysyä telemarksuksilla ja saada vähän oppia lajista lisää. Levillähän voipi nykyään matkustaa tunturin huipulle myös gondolilla, joka onkin sitten ihan uutta Suomessa. Levi.2000 -gondoli on toiminnassa ympäri vuoden, joten kannattaa ihan vasiten käydä sillä ookaamassa ja maisemia ihailemassa. Suksilla gondolin ala-asemalle pääsee myäs vähän helpompia reittejä myöten kuin sitä kuuluisaa Total Blackia myö-

TOIMIKUNNAT

Julkaisutoimikunta: Antti Karlin pj., p. 02-841 4418 Riitta Gerlin, Juhana Häme, Kyösti Lamminjoki, Anne Toivonen

Järjestötoimikunta: Terttu Civil pj., p. 03-3420933, Anna-Liisa Hietala, Paavo Kramsu, Eila Vilen

Koulutustoimikunta: Jukka Albrecht pj., p. 015-336829, 050-341 0052, täydennetään myöhemmin

Kämppätoimikunta: Seppo Björkengren pj., p. 015-420 083 Unto Flinkman, Lauri Kuukkanen, Tapani Oksanen, Raimo Rautjärvi

Nuorisotoimikunta: Raija Palosaari pj., p. 016-642 242 Aarno Lehtisalo, Seija Lipsanen

Retkitoimikunta: Markku Salminen pj., p. 09-291 9916, 040-548 4600, Esko Sepponen, Niilo Siponen

Saamelaistoimikunta: Ritva Loimio pj., p. 014-615 282, Martti Auvinen, Juhana Häme, Kauno Laine, Seija Ålander

Erä SM 2000 johtoryhmä: Kyösti Lamminjoki, kilpailun johtaja, p. 09-387 6845, 040-594 3297 Jorma Alapuranen, varajohtaja, toimiston johto, Juhana Häme, tiedotuspäällikkö, Elias Leinonen, talouspäällikkö, Hannu Maula, ratamestari, Marita Maula, sihteeri, Jorma Pihlainen, tehtäväpäällikkö

Työvaliokunta: Kyösti Lamminjoki pj., Riitta Gerlin, Aarno Lehtisalo, Raimo Pahkala, Marja-Liisa Mäki

Susivaliokunta: Jorma Alapuranen pj., p. 09-512 0378 Terttu Civil, Pauli Hulkkonen, Marita Maula, Matti Reittamo, Veijo Taavitsainen

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja: Kyösti Lamminjoki
Toimitussihteeri: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki pk. 02-8414 418, email: antti.karlin@pp.inet.fi
Julkaisutoimikunta: Kyösti Lamminjoki, Anne Toivonen, Juhana Häme, Marita Maula ja Antti Karlin (pj.)
Sivunvalmistus: Ilmos Ky (ilmos@wakkanet.fi), Uusikaupunki
Painopaikka: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

Tunturilatu -lehden aineistopäivät 2000

Aineisto tuleviin lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

2/00 15.04.2000
3/00 15.08.2000
4/00 31.10.2000

Aineisto lähetetään osoitteella: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki tai sähköpostilla (vain doc- tai rtf-tiedostot):

antti.karlin@pp.inet.fi

Muu aineisto datana:
ilmos@wakkanet.fi
Huom! Kuvat tif- tai jpg-tiedostoina.

ten luisumalla nenänpää valkoisena…

Helmikuun ensimmäisenä kipaistaan kuntosalille. Levin kylpylään valmistui viime kesänä uusittu David-laittein varusteltu täyspäinen sali, jossa riittää ahertamista kummallekin sukupuolella ja niin vanhoille kuin nuorille mononkuluttajille. Tätä salia kehiteltäessä on otettu huomioon myös urheilijoiden tarpeet, joten ihan pilipali se ei ole. Suomen Hiihtoliiton alppipuoli harjoittelee nykyisin ihan virallisestikin osan vuodesta Levillä, samoin treenaa Kittilän alppikoulun väki. Miesten alppimaajoukkueen mustissa paidoissa on mukana myös teksti Levi. Se kertoo kolmivuotisesta sponssisopimuksesta Levin Hissien ja hiihtoliiton välillä, sopimus kestää siis Salt Lake Cityn talviolympialaisiin saakka.

Kevätkokous sattuu kerhossamme myös helmikuulle, ja silloin aiotaan nopeasti käydä läpi kokousasiat ja heti perään pinkaistaan pihalle ja mennään Raiskin johdolla lumikenkien kanssa patseeraamaan Ounasjoelle kirkonkylän tuntumaan.

Huhtikuun puolessa välissä tehdään sellainen helppo talvivaellus, joka kestää vain kolme yötä, välillä Hetta-Pallas. Sinne voi tulla mukaan ottamaan tuntumaa talviseen menoon tunturissa jokainen, joka ei oikein muuten tohtisi.

Huhti-toukokuun vaihteessa sitten puolestaan tehdään jälleen Raiskin johdolla täyspitkä talvi*keikka Käsivarteen. Tälle reis*sulle pitää ilmineerata halukkuutensa jo tammikuun loppuun mennessä, jotta saadaan käytännön järjestelyt hoidettua.

Touko-kesäkuussa haemme muutaman mukavassa tulvassa olevan puron tahi joenuoman ja lähdemme kepeälle kanoottiretkelle. Antaa virran viedä, minkä voi!

Jaspis on lupautunut viemään porukan kiviselle taipaleelle kesä- ja elokuussa. Kesän alussa tehdään pikaisempi iltakävely korukivien ja mineraalien maailmaan ja elokuussa tepistämme koko päiväksi Kumputunturille katsomaan, mitä sieltä löytyisi ja mitä sieltä näkyy.

Heinäkuun puolivälin jälkeen pyörivät Njallan fillarit jälleen kohti etelää, mutta eipä jäädäkään enää tähän valtakuntaan. Nyt mielitään joko Norjaan tai Tanskaan, Osloa on väläytelty mielissä jo siihen malliin…

Peukaloisen ja Akka Kebnekaiselaisen reitit kiinnostavat myös meitä, niinpä meininki on taapertaa Abiskosta Nikkaluoktaan elo-syyskuun vaihteessa. Markku Palosaari aikoopi vipeltää keulilla.

Elokuussa ovat erävaelluksen SM-kisat Pellossa. Sinne toivomme saavamme monta jäsentämme mukaan, ainakin talkoopuolelle. Siellä on oiva tilaisuus tutustua toisiin lajitovereihin, ja sitä paitsi erävalluskisojen toimitsijajoukoissa on aivan unohtumattoman hauskaa ja ra(s)kasta olla. Raskasta vain siinä mielessä, että joskus jää uni vähiin, mutta usein sekin on ihan omaa syytä. Toimitsijalla on kuitenkin aina enempi niin kuin helpompaa kuin kilpailijoilla, jotka otsat hiessä raahustavat rinkkoineen ja ovat vielä teräväpäisiä, kun rasteilla udellaan kaikenlaista maan ja taivaan väliltä.

Tsemppiä ja onnea jo etukäteen kaikille kisaan osallistuville!

Syksyn ruskavaellus on tänä vuonna erittäin helppo, ja tarkoitus onkin innostaa väkeä mukaan kokemaan retkeilyn ja eräelämän kaikkia valoisia puolia. Tähtäimessä on tepastella pitkin Karhunkierrosta Kuusamon maisemissa, joten mukaan vaan kaikki.

Oli meillä tuossa jo vuosikokouskin, jossa päätettiin, että kaikki entiset hallituksen jäsenet jatkavat ja jäsenmaksutkin ovat entisellään. Jäsenmaksut kulkevat nyt Tunturiladun jäsenperinnän kautta, joten jos nyt jollekulle ei sitä karhua tule, ottakaapa yhteyttä Paulaan, joka hoitaa kerhossamme jäsenasioita. Paulalle myös ilmoittaudutaan kaikille retkille ja hyvissä ajoin eli pääsääntöisesti kuukautta ennen tarttis vähän tietää.

Sitten allekirjoittanut on jälleen vähän häpeissään, sillä se meitin merkki on kyllä jo valmis, mutta omat tonttuiset kiireet ovat tehokkasti ehkäisseet asian suuremman eteenpäin viennin. Lupaan nyt julkisesti, että seuraavassa Tunturilatu-lehdessä se jo komeilee kerhopalstammekin tunnuksena.

Olkoon edellämainittu oma uuden vuoden lupaukseni, mites on omien lupaustenne kanssa?

Jaspis
(anne.toivonen@levi.fi)

Ovtsin kuulumisia

Vuosi 2000 pyörähti Ovtsissa käyntiin kämpällämme Haristuvalla pidetyllä Millenium-tapahtumalla. Osa ovtsilaisistakin tosin juhli Susikyrön maisemissa tai kuka missäkin.

Uuden vuosituhannen vaihtuessa jätän puheenjohtajan tehtävät Sinikka Holopaiselle ja Mäkelän Hilkka luovuttaa sihteerin tehtävät Ritvis Loimiolle. Heille toivotamme intoa ja jaksamista yhteisten asioiden hoidossa.

Tammikuussa jatkuvat taas kerhoillat Hongikonhovissa, Eeronkatu 6:ssa klo 18.30 alkaen. Tammikuun aiheena on Retkeily Alpeilla kuvin ja sanoin. Sen olen minä lupautunut pitämään.

Helmikuussa vietämme Saamelaisiltaa Ritvis Loimion johdolla sekä teemme Koskikararetken lähikoskien rannoille etsiskellen näitä pieniä urheita lintuja ja ihaillen talvisen luonnon kauneutta. Lopuksi ehkä paistelemme makkaraa jossain nuotiolla.

Helmikuun kuvaillassa katselemme vielä ovtsilaisten ottamia kuvia.

Maaliskuussa onkin sitten Ovtsin kevätkokous sekä yhtenä lauantaina pilkki- sekä ulkoilutapahtuma Harisella viimevuotiseen tapaan. Myös sauna lämpiää silloin ja ehkäpä myös räiskäleet paistuvat.

Huhtikuun kerhoilllassa Pauli Hulkkonen jakaa tietoa Susiasioista ja vetää viikolla 16 hiihtovaelluksen Muotkatuntureille. Ilmoittautumiset suoraan Paulille.

Toukokuussa vietämme Harisella kesäkauden avajaisia ja yhtenä sunnuntaina teemme luontoretken Päijänteen virkistysalueelle.

Kesäkuun alussa lähdemmekin sitten Kavtsin ja Ovtsin yhteiselle luontoretkelle Ahvenanmaalle ja heinäkuussa meloskelemme jollain mielenkiintoisella vesistöalueella viikon retkellä. Elokuussa tutustumme retkeillen Päijänteen kansallispuistoon ja siellä olevaan Kelvenneen harjusaareen.

Syksyllä sitten valmistelemme vuoden 2000 Susiaisjuhlaa teille kaikille ja annamme myös oman panoksemme Tunturiladun järjestämiin SM-Erävaelluskisatalkoisiin. Muusta loppuvuoden ohjelmasta myöhemmin tarkemmin.

Eli toimintaa ja tapahtumia riittää ihan mukavasti. Välillä täytyy varmaan vetäytyä Haristuvan rauhaan saunomaan ja levähtämään.

Hyvää alkavaa vuosituhatta kaikille toivotellen, **TG**

Kolbman kuulumiset

Terveiset taas täältä Pirkanmaalta. Paljon on taas touhuttu sitten viime kuulumisien. Kerholaiset ovat retkeilleet, matkailleet ja rakentaneet. Palataan vielä viime talveen.

Kolbman perinteinen talvivaellus suuntautui taas ulkomaille. Kävimme ihailemassa Sarekin jylhiä vuoristomaisemia. Retki oli jälleen onnistunut ja kartutti monella tavalla osanottajien kokemuksia. Edellisessä lehdessä oli vaelluksesta mukana olleen kokemuksia ja tunnelmia, joten ei siitä sen enempää. Tämän talvinen vaelluksemme suuntautuu vaihteeksi kotimaan tuntureille Käsivarteen. Lähtö tosin on hieman Norjan puolelta Helligskogenista, josta vaellamme Ropinsalmelle. Vaelluksen ajankohta on viikko 15.

Kesän vaellusmatka Ranskan alpeille keräsi bussillisen Tunturilatulaisia ihailemaan Länsi-Euroopan korkeimpia vuoria. Vuoristoreiteillä retkeiltiin innokkaasti isoilla ja pienemmillä porukoilla. Itse Mont Blanc osoittautui hankalaksi valloitettavaksi. Kova tuuli ja kylmyys käännyttivät yrittäjiä takaisin. Vain yksi henkilö ryhmästä onnistui käymään huipulla. Vuoristoretkeilyn lisäksi tutustuttiin lähikaupunkeihin ja kyliin.

Kesällä ja syksyllä osaa kerholaisista työllisti kodan rakennusprojekti. Alkukesästä kaadettiin muutamia haapoja tarvepuiksi. Osasta koottiin kuusikulmainen hirsikehikko ja loput sahattiin laudoiksi. Loppukesä ja syksy kului varsinaiseen rakennustyöhön. Lokakuun lopulla kota otettiin käyttöön asianmukaisin menoin. Kota sijaitsee Teiskossa Velaatta-järven itäpäässä aiemmin rakennetun hirsilaavun vieressä.

Syksyn myötä alkoivat taas kerhoillat. Oma kerhotila jäi lyhytaikaiseksi. Omistava pankki halusi tilat parempaan käyttöön ja potkaisi vuokralaiset pellolle remontin tieltä. Kerhoiltoja pidämme toistaiseksi Tampereen Taivaltajien tiloissa. Kerhoilloissa kerrattiin ensiapua, saatiin ohjeita kaamosretkeilyyn, katseltiin retkikuvia ja vietettiin pikkujoulua. Syyskokous valitsi uutta verta kerhotoimikuntaan.

Kaamosvaellusperinnettä jatkettiin itsenäisyyspäiväviikolla. Neljä urhoollista matkasi pohjan perukoille kokemaan pimeyttä ja pakkasia. Molempia olikin runsaasti tarjolla, mutta myös pakkastaivaan erilaisia värejä ja kauniin kuuran verhoamia puita. Miinuksena matkalla koettiin VR:n palvelutason lasku ja hinnoittelun kummallisuudet.

Seuraava projekti kerholla onkin Tunturiladun talvipäivien ja kevätkokouksen järjestäminen. Näistä tarkemmin ilmoituksessa tässä lehdessä. Tervetuloa vain kaikki tutustumaan Pirkanmaan talveen ja tapaamaan taas saman henkisiä ystäviä. Kevätpäivillä tavataan.

Saka

Too koti linnulle!

Kumpen kuulumisia

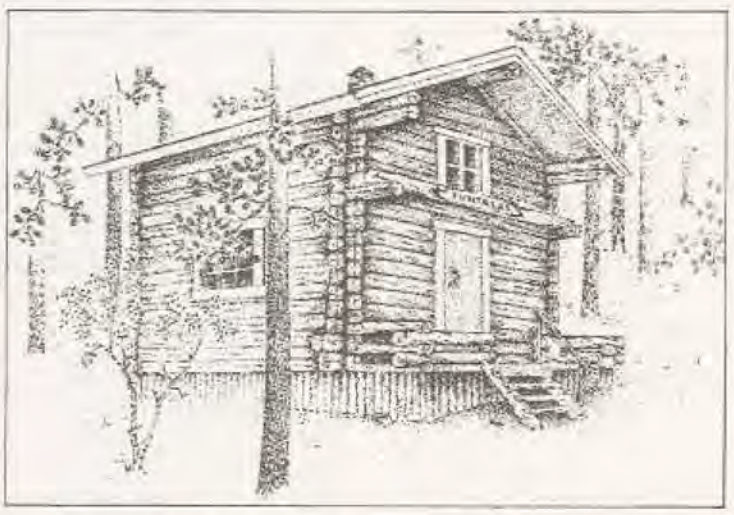
Perinteistä syyskokousta, joka huipentuu kumpelaisten pikkujouluksi, vietimme marraskuun lopulla Lieksan Jongunjoeila. Paikalla oli liki 20 osanottajaa ja syyskokouksen veti vahvalla rutiinilla Raimo Rautjärvi. Kokous päätti pitää jäsenmaksun entisellään eli 30,- mk kaikilta jäseniltä, yhteisperintä TL:n jäsen-maksuperinnässä. Kerhon puheenjohtajaksi valittiin edelleen Esko Saastamoinen ja kerhotoimikuntaan valittiin Irja Mustonen, Hilkka Pyykönen, Pentti Nuutinen, Lauri Vatanen, Terho Mustonen ja Ensio Hiltunen entisinä jäseninä ja uusina valittiin Sirkka Kuikka ja Helka Saastamoinen.

Vuoden 2000 toimintaa kerholle hahmotettiin: helmikuulla 26-27 päivänä Huhmarin hiihtopäivät, maaliskuulla 25-26 päivinä kevätkokous ja pilkkikisa Kopravaaran kurssikeskuksessa. Huhtikuulla hiihtoviikko (vko no 15) Susi-Kyrössä. Matkataan Kyröön pikku-autoilla. Toukokuulla 27-28 päivinä Herajärven vaellus, jonne haluaisimme myös vieraita nauttimaan Kolin kansallismaisemista. Elokuulla osallistuinme TL:n kesäpäiville ja syyskuulla Kumpen ruskaviikkoa vaelletaan 4 -11. päivinä Susi-Kyrössä. Lokakuulla käydään karpalossa Patvinsuon kansallispuistossa ja marraskuulla on vuosituhannen ensimmäinen pikkujoulu-syyskokous vuorossa,

Sutjakkaasti sujuneen syyskokouksen päälle herkuttelimme makoisan, aidon savusaunan löylyistä, mistä urheimmat pulahtivat väliin avannossakin! Tällä tapaa virittäydyimme joulupäivälliselle ja pikkujoulun viettoon. Ilta vierähti rattoisaan hyvän jouluruuan, jouluisten laulujen ja leikkien sekä terveellisen liikunnan tahdissa, ihan liiankin nopsaan.

Tätä lukiessa on Millennium juhlista toivuttu itse kukin, ja uusi vuosituhat odottaa hyviä vaellus- ja retkitapahtumia täytteekseen. Näitä viritellessä toivotan kaikille tunturilatulaisille oikein antoisaa uutta vuosituhatta!

Esko

SUSITALAS -aiheisia ja muita kämppäkortteja ostamalla (á 1,-/kpl) tuet Tunturiladun toimintaa.

TUNTURILADUN ILMOITUSHINNAT:

2 mk/pmm (palstamillimetri). 1/4 sivun ilmoitus = 800 mk, 1/2 sivun ilmoitus = 1500 mk, koko sivun ilmoitus = 3000 mk. Ilmoitusta ei oteta etusivulle. Tunturikerhot saavat 20 % hankkimansa ilmoituksen hinnasta. Taloudenhoitajalle on ilmoitettava hankitusta ilmoituksesta ja hän hoitaa ilmoittajan kanssa maksuliikenteen.

Kebnekaise osa 2

Mieli Kebnekaiselle 23.–31.7.1999

Kebnekaise

Heinäkuun lopulla pakkasin rinkkani uutta retkeäni varten. Tiesin lähteväni vaeltamaan Kebnekaiselle, jonka sijainnin etsin kartalta, muuta en juuri tiennytkään. Enhän ollut käynyt edes Suomen Lapissa. Pakkasin rinkan saamani muistilistan mukaisesti Saaristomeren melontaretken kokemuksen perusteella. Siinä oli eväät, joilla lähdin matkaan.

Kesä oli parhaimmillaan ja edellinen reissuni onnistui täydellisesti, joten mitä muuta osasin odottaa kuin huimaa seikkailua. Mielessäni tietysti, että minä teen sen.

Retki alkoi Abiskosta, jossa nostin rinkan ensikertaa selkääni. Painoa oli aivan liikaa 25 kg:a ja rinkkakin oli aivan väärän kokoinen sekä mallinen. 2/3 omasta painosta olisi riittänyt, minulle 15-18 kg. Onneksi matkalla olivat ritarit Heikki, Pena ja Seppo, jotka kevensivät taakkaani.

Sää suosi meitä aina välillä, "muutama pisara" piti matkanteon ripeänä. Viikon aikana ehdittiin kokea eri vuodenajat peräkkäin, useampaan otteeseen. Päivän kohokohtia olivat ruokatauot, jotka sujuivat joutuisaan gourmet-keittiön Heikin ja Riitan seurassa. Aamupöperöt nautin omassa teltassani.

Matkan edetessä maasto muuttui hieman vaikeakulkuisemmaksi, mutta samalla jylhemmäksi. Kuivat kengät ja sukat olivat tarpeen, joten pysähdyin niitä kuivattelemaan taukotuvalle. Keitin soppaa ja vaihdoin kuulumisia muiden retkeilijöiden kanssa.

Hyppäsin, nyt kuiviin kenkiini ja lähdin laskeutumaan laaksoon, jossa muut retkueen jäsenet olivat jo teltoissaan. Luonto oli kaunis ja hiljainen. Teltoista muodostui sinne tänne iloisia väriläiskiä. Intoa olisi riittänyt jatkaa matkaa hivenen eteenpäin. Pystytin kuitenkin yön hämyssä oman telttani ja kömmin makuupussiin.

Seuraavana aamuna jaloissani alkoi tuntua muutaman päivän takainen vaellus, kantapäät olivat arat. Edessä oli pitkälti nousua. Aristavista jaloista huolimatta naamani muuttui aina välillä iloiseen virneeseen. Taukopaikoista paras oli "kuunkraatereiksi" nimeämäni paikka. Tai se laakso ennen Kebnekaise fjällstationia. Askel painoi melkoisesti ja taisi muutama tippakin valua poskilleni ennen kun saavuimme Kebnekaise fjällstationiin. Mietin usein mitä ihmettä täällä teen!?

Kebnekaise fjällstationilla pääsimme saunaan ja nautimme iltanuotiosta. Seuraavana päivänä oli edessä huiputus. Pääsin melkein huipulle - siis, minun ensimmäiselle huipulle - ainakin Suomen Haltia ylemmäs - sitä ylemmäs ei luontoni päästänyt. Luottamuspula ennen kaikkea itseeni.

Päivärepulla kävimme Tarfolossa. Kolmantena päivänä jatkoimme matkaa Nikkaluoktaan jossa bussi odotti meitä kotimatkalle. Kebnen-retki oli minulle ensimmäinen mutta ei varmaan viimeinen. Osa minusta jäi vuorille, jotain uutta tuli tilalle. Tärkeintä oli löytää omat rajani ja huomata pärjäävänsä ja todeta, että minä tein sen!

Tämän ensimmäisen vaelluskokemukseni perusteella voisin toivoa, että vaellusretkistä vastaavien kerhojen tulisi entistä enemmän panostaa uusien retkeilykärpäsen puremaksi joutuneiden jäsenten kouluttamiseen ja neuvontaan. Koulutusta voidaan antaa esimerkiksi erilaisten teemailtojen muodossa. Uudet jäsenet saavat tällöin perustietopaketin retkeilystä. Samalla on tilaisuus keskustella aiheeseen liittyvistä asioista. Kerhojen on aika uusiutua ja toimia hyvän harrastuksen edistävänä ryhmänä eikä vanhojen jäsenten kuppikuntina.

Renita Niemi

Joenylitysyhteistyötä

Teltta lennossa.

KEBNE

Torstaiaamu valkeni yhtä epävakaisena ja pilvisenä kuin moni muukin aamu. Tänään oli tarkoitus yrittää Kebnekaisen huipulle. Olimme sopineet kokoontumisesta Fjällstationin eteen, josta yksitoista urheata sissiä lähti Västraledeniä pitkin kohti Kebneä. Huipulle on tätä kautta noin 9 kilometriä ja välillä on kiivettävä 1700 metrin korkuisen Vierranvärrin huipun yli, sitten alaspäin ja sen jälkeen alkaisi vasta varsinainen kahden kilometrin huiputuskapuaminen.

Giebnejohkan vartta kiivetessämme aurinkokin silloin tällöin paisteli, mutta tuuli yltyi koko ajan, kun korkeutta tuli lisää. Kun pääsimme Tulpagornin ja Vierranvärrin juurelle, oli auringonpaiste muuttunut vesi- ja räntäsateeksi. Edessä oli näihin oloihin kohtuullisen loiva lumirinne, jonka yläpäästä piti sitten kääntyä pohjoista kohden Vierranvärrille. Lumirinteen lähes yläpäässä päätti osa porukasta lähteä takaisin. Hetkeä myöhemmin olimme Tuolpagornin ja Vierranvärrin välisessä satulassa noin 1500 metrin korkeudessa. Meitä oli tässä vaiheessa jäljellä viisi urhoollista (ketään aiemmin takaisin kääntyneistä ei päästetty palaamaan yksin) ja sovimme, että yritämme aluksi Vierranvärrille ja että pysymme yhtenä ryhmänä.

Nyt oli jo pikku pakkanenkin ja tuuli hyvin voimakas, Pelkäsimme kiivetessämme menettävämme näköyhteyden toisiimme, näkyvyyttä ei ollut montakaan metriä eikä meillä ollut köyttä. Päätimme edetä hyvin tiiviinä ryhmänä, tuuli oli sivuvastainen ja silmäripseissäkin oli jääpuikot. Kellään ei kuitenkaan ollut kylmä, vaikka ainakin tämän kirjoittajan jalat ja kädet olivat aivan märkänä.

Vierranvärrin huippu tuli lopultakin "vastaan", käänsimme selän vasten tuulta ja ihailimme myrskyä ja olotilaamme, näkyvyyttä oli alle 10 metriä ja tuulen nopeus arvioiden mukaan yli 30 metriä sekunnissa. Päätimme palata takaisin, Kebnelle ei tällä ilmalla ja näillä varusteilla (pelkkä päiväreppu) jatketa.

Takaisinpäin oli kiusallisen helppoa palata myötätuulessa ja kun rinne jyrkkeni. totesimme, että olemme menneet liiaksi vasemmalle. Teimme kurssikorjauksen ja jonkin ajan kuluttua näkyvyys parani hetkeksi sen verran, että välietappimme, tunturien välisen satulan silhuetti häivähti hetkeksi näkökenttäämme. Olimme jälleen tukevasti kartalla. Ennen satulaan laskeutumista pilkotti taas aurinko, mutta Vierranvärrin huippu oli pilven peitossa ja siellä lensi lumi. Satulasta alaspäin tulimme liukumäkeä ilman pulkkaa.

Lauantaina palatessamme Fjällstationilta Nikkaluoktaa kohti päät kääntyivät tämän tästä Kebnekaisen huippua kohden, huippua, joka nyt ilakoi auringonvalossa. Siihen, siis näihin pään kääntymisiin on vain yksi lääke... kunhan muistaa, että Kebnekaiselle ei mennä väkisin, vaan ainoastaan "om vädret tillåter". **HS**

Minä haluan huiputtaa Kebnekaisen

Viisi päivää raahaan rinkkaa jatkuvassa vesisateessa pitkin pirunpeltoja. Käsiä paleltaa ja rakko hankaa märissä kengissä. Huiputuspäivänä makaan kuopan pohjalla myrskytuulen riepottamassa teltassa. Heikin vetämä porukka on yrittämässä ylös. Minä en pääse mukaan! Vain kuution kiven kanssa tuumaa isä.

Nikkaluoktassa katson taakseni lumisia huippuja. Sinne jäi tunturi, mutta vielä me tavataan...

Heli Ainasoja

Vuoden 2000 tapahtumien tunnukset.

HALTIN VALTATIELLÄ

Vaihtoehdot vähissä

Itäkairaan tehdyn talviretken jälkeen laskeskelin, että seuraava vaellus olisi edessä vasta kesällä 2000. Kohteena olisivat Käsivarren suurtunturit, sillä "tunturisuden arvo" edellyttää viiden yli kuuden vuorokauden retken ohella käyntiä viidellä yli 1000 m:n huipulla kaikkiaan kahdestakymmenestä. Mieli muuttui nopeasti, kun kesäloman viettovaihtoehdoiksi nousi joko neljä viikkoa yhteen menoon anopin kanssa sähköttömällä kesämökillä Kuopion takana tai irtautuminen siitä vaimon seuraksi 9-10 päiväksi Lappiin (kuka nauroi?).

Lossujärvi takakautta

Retkeä suunniteltaessa halusin jättää Haltin pois, sillä yli 1000 m:n huippuja oli tarjolla pienemmälläkin vaivalla. Kompromissiksi tuli, ettei Haltille mentäisi "Haltin valtatietä" edestakaisin, vaan menemällä Lossujärvelle Norjan kautta. Kilpisjärven tieltä noin 9 km rajasta hieman ennen Helligskogia lähtee näet polku Lossujärvelle, jossa on myös rajanylityskohta. Alkumatka on noin 1,5 km traktoritietä Didnujoen padolle. Tämän jälkeen seuraa raju kivikkoinen nousu jokea seuraten Didnujärven tuntumaan, josta eteenpäin *maasto on mukavaa kulkea*. Polku tosin katoaa ajoittain. Vaivanamme oli lisäksi sakea sumu. Etenkin noin matkan puolivälissä olevassa suuressa pajukossa eksyy helposti, jollei ole varuillaan ja käänny tarpeeksi vasemmalle. Paras ohje on yrittää pysyä Didnujoen tuntumassa.

Lossujärven tupaa vastapäätä on Norjan puolella "Lossuhyddan", jossa oli yllätykseksemme myös avoin puoli. Maja on melko uusi, tilava ja hyvin varustettu. Tilaa on neljälle patjasängyissä ja 8-10:lle parvella. Nestekaasua ei ole, mutta puuta oli runsaasti pilkottavaksi. Jätehuolto on järjestämättä, mikä näkyi ympäristössä.

Saivaara oli presidentti Urho Kekkosen lempipaikka. Sille pääsee vain idästä päin kapeasta raosta.

Ryntäys Haltille

Haltiatunturilla käyminen näyttää olevan muodissa. Vieraskirjan järjestysnumerot lähenivät jo 60 000, kun vaimon edellinen lukema v:lta 1971 oli 5430. Yleinen pysähdyspaikka ennen Haltille nousua on Pitsusjärven autiotupa, jossa kävi näin aikamoinen vilske. Väkeä saapui ja lähti paitsi vaeltamalla myös lentokoneella ja helikopterilla useaan otteeseen päivän mittaan.

Kaikki eivät tuntuneet arvostavan Haltin ilmateitse valloittavia. Kuitenkin, jos Haltilla pistäytyminen on pääasia, on modernia käyttää lentovälineitä. Jos taas retkeily ja telttailu on pääasia ja Haltilla käynti vain sivujuonne, ei ilmatielle ole käyttöä. Mitä eroa on sillä, ajaako moottoripelillä Kilpisjärvelle vaiko Pitsusjärvelle saakka ?

Haltille nousevat voitaneen jakaa kahteen joukkoon. Luokkaan I kuuluvat Haltille "maantien varresta" mennen tullen jalkaisin kulkijat. Näistä ryhmään IA kuuluvat "fundamentalistit", jotka yöpyvät vain teltoissa. Ryhmä IB koostuu "pragmaatikoista" eli tilanteen mukaan autiotuvissa tai teltoissa yöpyvistä. Ryhmään IC voitaneen lukea autiotupiin luottajat eli "sosiaaliseen turvaverkkoon" takertujat, joiden ei tarvitse kantaa telttaa yms. tavaroista mukanaan riskien hallitsemiseksi.

Luokkaan II voidaan lukea ilmatien käyttäjät, jotka korvaavat polulla ahertamisen rahalla lentämällä Pitsusjärvelle ainakin yhteen suuntaan. He ovat "modernisteja", jotka korvaavat lihasponnistelun konevoimalla, kuten ihmiskunta on yhä laajemmin tehnyt teollisen vallankumouksen alettua. Näin joukot ehkä vaihtavatkin paikkaa arvojärjestyksessä.

Pitsusjärven ympäristön "modernisoitumisesta" muistuttaa tuulipussi pikkusaaressa lentoliikennettä varten sekä pari asuntovaunua läheisen poromiesten kämpän tuntumassa. Merkkinä siitä, että autiotupien tilalla saattaa ennen pitkää olla matkailuvaunurykelmiä. Jotain kätevää näissä vaunuissa ilmeisesti on, koskapa paikalliset ne asumukseksen hankkivat "perävaunuväen" ohella.

Haltin valtatien kaikkein karvaisin kulkija. "Minä ainakin selviän omin eväin".

Kaikenkarvaisia kulkijoita

Haltin valtatiellä tapaa kulkijaa monenmoista. On tottuneita "tunturisusia", mutta myös matkan kesken jättäneitä. Niinpä Pohjanmaalta linja-autolla "Haltin matkalle" lähteneestä seurueesta osa päätti palata takaisin Kuonjarjoelta. Eväänsä "Pohjanmaan perunat" porisivat kämpän kaminalla. Eräs rouva ei puolestaan tinkinyt ruokavaliostaan tuoreine kurkkuineen ja tomaatteineen. Aviomies oli vankka ja kokeneen tuntuinen, joten mikäs siinä, kun on kantaja saatavilla. Toisessa tapauksessa aviomies sanoin käyvänsä Lapissa 2-3 kertaa vuodessa ja "elävänsä" vasta Rovaniemen pohjoispuolella. Haltin matkalle houkuteltu vaimo halusi palata takaisin Meekonjärveltä, mutta lähti sentään aikansa nyyhkytettyään kohti Haltia. (Hänestä saisi Lapinhullujen Omaiset ry:lle antaumuksellisen sihteerin). Lieneekö päässyt perille, koska Meekonjärven jälkeen mukulamasurkka vaihtuu kivikatrilliin. Ylläolevan valossa asennevammainen aviomies lienee helpommin houkuteltavissa, narrattavissa, painostettavissa, kiristettävissä tai uhkailtavissa "teltankantajaksi". Koirienkaan ei sentään tarvitse kantaa kuin oma muonansa kun isäntä määrää matkaan (kuva). Haukkuminenkin on vapaata.

Tässä on syytä painokkaasti todeta, että se, joka pääsee Meekonjärvelle, eikä käy Saivaaralla, ei tiedä mitä menettää. Varsinkin kun Saivaaralla käynti vaatii vain 2,5 tunnin poikkeamisen "tikkapolulta". Saivaaran ohella Haltin valtatieltä kannattaa poiketa Tulljehuhputille (1080m). Reitti sinne on helppokulkuista paljakkaa ja nousu helppo mm. Urtasvarriin ja Meekonvarriin verrattuna. Korkeimmalla kohdalla on rajapyykki ja näkymät oivalliset. Paikka ei ole rajanylitysaluetta.

Sateenvarjo ja Lappi

Optimistisimpiin Haltille päin menijöihin kuului eräs puolalainen "talviläskäreissään" ja sininen kukallinen sateenvarjo kainalossa niukin pakkauksin. Hän kyseli Tsahkaljärvellä klo 19 aikaan jäljellä olevaa matkaa "seuraavalle tuvalle". Uskalsin epäillä ääneen hänen kenkiensä kestävyyttä ja kerroin "seuraavan tuvan" eli Saarijärven olevan täynnä liikenteen laadun ja laajuuden perusteella. Vaimoa harmitti niin, että hän luikki nopeasti ohi esittäen vaatimuksia "varustarkastuspisteestä" Kilpisjärvellä.

Neuvoin ao. nuorelle miehelle tien vähää ennen näkemällemme kolmen tyttölapsen teltalle. Naisethan tuntevat äidillistä vetoa rassukoihin. Ehkä tytöt saivat näin myös kantajan siniselle muoviämpärilleen. Toisaalta K. Kemppisen "Eräretkeilyssä" (tosin v:lta 1966) sadetakki tuomitaan "turistimaiseksi" ja Lapin vaellukselle sopimattomaksi, mutta missään ei - ei myöskään Lumikuru kirjassa - ole mainintaa sateenvarjosta saati sitten sen ulkonäöstä retkivarusteena. Ehkä ostan sellaisen kokeeksi. Vuonna 1966 esim. kumisaappaat olivat syrjäyttämässä nahkamonoja. Nyt alppikengät näyttävät työntävän "maatalouspiikkareita" syrjään. Onko nyt myös sateenvarjojen vuoro ?

Loppuarvio

Vaikka Haltin valtatien säpinä ja "rappioilmiöt harmittanevat monia aitoja vaeltajia, niin maailman muuttumista ei voi estää. Lappi on kuitenkin yhä Lappi. Sen Römppä kiteyttää toteamukseen "Se, mistä pitää, on yleensä hintansa arvoista".

Erkki Pihkala

Sinirikkoa on Haltin ohella Haltille vievän polun ja Tuolljehuhputin välisellä paljakalla.

SAAMEA!

Vosituhannen myötä aloitamme Tunturiladun joka numerossa ilmestyvän sarjan, joka tutustuttaa tietyn aihealueen saamenkielisiin sanoihin. Tämä ei ole kielenopetusta, vaan esittelee sanoja, joista meille retkeilijöille saattaa olla iloa, joten tartu tai sukella saamen kieleen, siis 'Čáŋa gillii!" Kyseessä on pohjois- eli tunturisaame - ellei toisin mainita.

Aloitukseksi saamelaisille tärkeää ja vivahteikasta porosanastoa. Kuten tiedämme eri ikäisille poroille on omat nimityksensä, jotka ovat kääntyneet myös "suomenkielisiksi". Tässä ne esitellään sekä alkuperäiskielellä että sillä nimellä joka meillä yleensä on käytössä.

Mutta myös lukuisista poron ulkomuodon, luonteen, karvan värin, pään- ja sarvien muodon mukaisista nimityksistä poromies tietää täsmällisesti jo yhdestä sanasta minkälaisesta porosta on puhe, vaikka kyseinen poro ei näköpiirissä olisikaan. Ne sanat jätetään toiseen kertaan.

PORON NIMITYKSET IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN

BOAZU=PORO
MIESSI=VASA
NJUORATMIESSI= VASTASYNTYNYT PORONVASA

AHKI=IKÄ NJINNÁLAS= NAARAS		VARAS, VARRAS = UROS
1. Vuosi	ČEARPMAT=KERMIKKÄ	ČEARPMAT=KERMIKKÄ
	Jahki noin vuoden vanhasta tai ensimmäisestä talvestaan seuraavaan syksyyn	
	Jahkásaš = yksivuotias	
2. Vuosi	VUONJAL= VUONELO	VARIT= URAKKA
3. Vuosi	VUONJALÁLDU= VUONELO tai VAADIN	VUOBIRS = VUORSO
Erilaisia nimityksiä, mm.		
	ROTNU = RUNO eli maho naarasporo	SARVVIS = HIRVAS
		HEARGI=POROHÄRKÄ
4. Vuosi	GOTTASÁLDU= KUNTEUS	GOTTAS,GOTTADAS = KUNTEUS
5. Vuosi		GOASOHAS = KOSATUS
6. Vuosi		MÁHKAN, MÁHKANAS = MAAKKANA
7. Vuosi	NAMMALÁHPAN, NAMMALÁHPAT, NAMMALOAHPPA = NIMILOPPU, yli seitsemänvuotias ja sitä vanhempi poro	
	SPÁILLIT = PAILAKKA, opettamaton, edellisvuonna kuohittu urosporo	

Kuten näkyy naarasporoista ei yleensä käytetä kosatus- ja maakkana-nimityksiä, vaan ne ovat njigi)alas tai aldu eli naarasporoja. Tiedot tästä Nils Isak Eiran poronnimityssysteemistä on saatu Nils Jernslettenin artikkelista "Sami Traditional Terminology: Professional Terms Concerning Salmon, Reindeer and Snow" Teoksessa Sami Culture in a New Era: the Norwegian Sami Experience. Ed. by Harald Gaski. Karasjok, Davvi Girji OS 1997. ja Pekka Sammallahden saamen sanakirjoista.

TL:n saamelaistoimikunta/ Ritvis Loimio

JUHLAKIRJAN TILAUKSEN

voit tehdä maksamalla etukäteen TL:n tilille 800015-135331 viitteellisen (viite 220) maksun 160,-, jonka jälkeen tilaus lähetetään tavallisena postipakettina. Maksu sisältää kirjan (jäsenille 120 mk, muille 200 mk) sekä pakkaus- ja lähetyskulut (40 mk). Pankin tiliote tulee taloudenhoitajalle kerran viikossa, jonka jälkeen välittömästi lähetys tapahtuu. Muut tilaukset toimitamme postiennakolla, jolloin lähetyskuluihin tulee lisäksi pe-maksu 16,-, lähetys on tällöin 176,-. Tilauksia ottavat vastaan Terttu Hokkanen (myös v.2000), puh. 014-610 406, Kyösti Lamminjoki ja Marja-Liisa Mäki. Yhteystiedot TL:n johtokunta-ja toimihenkilöluettelosta siv.4.

Kirjatilauksia odotellen **Terttu Hokkanen**

Riekonpyytäjä

Olimme muutama vuosi sitten kaverin kanssa lähteneet katsomaan helmikuista Yliperää, kun joutoaikaa ei syntynyt tavanomaisempaan ajankohtaan. Valinta osoittautui kyllä sittemmin odotettua onnistuneemmaksi, sillä saimme iloksemme tuon viikon aikana, lähes päivittäin kokea väistyvän kaamoksen ja orastavan kevättalven kamppailun taivaalle loihtimat monet lilan ja purppuran vivahteet, jotka hangen heijastus toisti himeänpänä sävy sävyyn. Olihan asiassa vielä sekin hyvä puoli, ettei muita joutenkulkijoita ollut liiemmälti liikkeellä. Yhden miellyttävän ja mielenkiintoisen tuttavuuden kuitenkin saimme tällä vaelluksella.

Ensimmäinen yöpymispaikkamme oli Ropivaaran kämppä. Olimme juuri asettunut taloksi sinne, kun pihaan hiihti vanhanpuoleinen mies. Menin pihalle saapujaa vastaan, tervehdittiin ja vaihdettiin kuulumiset. Ukko kertoi tulleensa tuolta tunturin kupeesta kokemasta riekonpaulojaan.

– Antoikos tunturi mitään, kysyn tulijalta.

– Nah, ohan näithä, mutta ei niin´ko ennen, vastaa ukko ja käärii reppuaan auki.

– Riekhossa on makia liha, s´on pareep ko sata jänestä, kehaisee pyyntimies ja roikottaaa yhtä lintua koivesta nähtäväkseni. Sanoo sitten ovela pilke silmäkulmassaan:

– Nää Ropivaahran riekhot erohtaa muista hyvin.

– No, mikäs se niissä niin erikoista on, kysyin uteliaana.

– Näihen vaseen jalkha on lyheen, net ko kierthää vaaraa aina vastapäihvän ni yllenp jalkha jääp lyhemmäks, kuului selitys jota seurasi kähisevä naurun remakka.

– Niin aina, niin aina, niinhän siinä käy, myöntelin minä ja yhdyin ukon nauruun. Jätin pyyntimiehen puuhailemaan saaliinsa kanssa ja painuin sisälle ruuanlaittoon. Kohtapuoliin kopisteli lapinmieskin sisälle.

– Tullee myrä. Kuu kahlaa pilves ja riekho nauraa, ennusti ukko vetäessään ovea perässään kiinni.

Myrä siitä sitten syntyikin ja sitä kesti toista vuorokautta. Ukko oli mielissään lumen tulosta, se parantaisi saaliin saantia. Lumen peittäessä varvut tunturissa, kävisi lintu paremmin ruokailemassa kaarroissa. Täytyi vain heti ilman seljettyä käydä kaarrot puhdistamassa ja nostella aitavarpuja lumessa ylemmäksi. Hyvän pyynti-ilman tulossa ollen hän päätti tehdä luppoajan kuluksi muutamia pauloja lisää.

Seurasimme metsämiehen puuhia. Ensitöikseen hän painalsi leukullaan honkapöllin sivusta leveähkön päreen, nakkasi sen sitten laverille odottamaan. Reppunsa uumenista ukko kaiveli esille vyyhdin kirkasta messinkilankaa, olisikohan ollut tuollaista "nollakakkosta" vahvuudeltaan sekä kolmituumaisen lieriövartisen rautanaulan. Jostain eteisen puolelta löytyi vielä tyhjä öljykanisteri tykötarpeiksi.

Nyt päästiin varsinaiseen työhön käsiksi. Kanisterin ympärille paulantekijä kiersi huolellisesti messinkilankaa arviolta ehkä viitisenkymmentä kierrosta. Syntyneen vyyhdin ja astian väliin hän työnsi veistelemänsä päreen, ja painalsi sitä vasten leukulla langat poikki. Näin oli syntynyt nippu tasamittaisia, runsaan puolen metrin pituisia langanpätkiä. Pätkät hän otti sitten yksitellen käsittelyyn. Jokaisen pää taivutettiin u-mutkalle noin parin sentin matkalta ja rautanaula työnnettiin mutkan sisään. Sormilla tukeva ote langasta naulan alla ja sitten muutama pyöräytys naulalla. Näin oli syntynyt siisti, noin kolme millinen lenkki messinkilangan päähän.

Kun kaikki langat oli lenkitetty, ne niputettiin yhteen ja käärittiin huolellisesti pressun palaseen, siten että lenkkipäät jäivät näkyville. Ukko näytti vielä meille, kuinka pakkausta maastossa käytetään. Hän sitoi narun käärön alapäähän ja asetti pakkauksen kainaloonsa, pujotti narun päänsä yli toiselle olkapäälle ja sitoi sen kiinni käärön yläpäähän. Paulalangat olivat näin ikään kuin jousiampujan viinessä, josta niitä olisi helppo ottaa tarvittaessa lanka kerrallaan käyttöön.

Siinä puuhaillessaan oli ukko kertoillut menneistä ja myös mietteitään nykyisistä oloista. Riekkoja oli entisaikoina kosolti enemmän. Hänen lapsuudessaan sai jokainen pyytäjä useita satoja riekkoja talven mittaan, muutamat jopa toista tuhatta lintua. Monelle se muodosti lähes ainoan rahan hankintamahdollisuuden. Nykyään saadaan vain murto-osa entisestä ja koko homma onkin enemmän harrastuspohjaista lisäansion hankintaa.

Suksipelillä ei hänen lisäkseen käy nykyään pyynnissä kukaan toinen. Nuorilla miehillä on kaikilla skiidut, ja ne ajavat aina yöksi kotiin vaimon vierelle. Hänen jälkeensä ei oikeita riekonpyytäjiä enää olisikaan.

Riekkokannan hupenemisesta hänellä oli oma teoriansa. Syy on siinä että vaaleat poronjäkälä kankaat ovat lähes kokonaan kadonneet. Riekko ei saa enää yhtä hyvää suojaa keväällä värinvaihdon aikana ja pesii siksi huonommin tai hakeutuu kokonaan muualle. Jäkäläkankaat puolestaan ovat kadonneet, koska poro ei nykyään pääse kesäksi palkimaan jäämeren rantaan, vaan talloo täällä aina samoja laitumia ja ruoka hupenee. Lisäksi poroja on enemmän kuin ennen, aivan liian paljon. Näin nuo keinotekoiset valtakuntien rajat ja ihmisten ahneus estävät luonnon ehdoilla tapahtuvan elinkeinon tasapainoisen toimimisen, murehti ukko.

Pyryn viimein loputtua oli pyyntimies heti lähdössä kaartojaan katsomaan, ja niin mekin sonnustauduimme matkaan. Vanhus oli pannut merkille meidän mielenkiintomme hänen kohta unhoon painuvaa ammattiaan kohtaan, ehkäpä siksi hän ylättäen ehdottikin meille:

– Jos met meemmä tästhä vähän ylemmäks, ni pisthän teillen malliks pari lankhaa, sanoi ukko ja osoitti kintaallaan puurajan suuntaan.

Halusimme tietenkin nähdä paulan oikeaoppisen asetuksen, joten seurasimme häntä. Vanhus pysähtyi vasta kun koivikko oli miltei kokonaan loppunut. Silmäili hiukan ympärilleen ja valitsi sitten mieleisensä paikan, jossa pari koivua kasvoi vieretysten muista puista hieman erillään. Näistä hän katkoi muutamia oksia ja asetti ne hankeen puiden kahta puolta aidaksi. Pariin linnun mentävään rakoon hän asetti sitten ansalangan, joka oli ensin taivutettu suopungin tapaan noin vaaksan läpimittaiseksi silmukaksi.

– Pithää kiinnittää lankha hyvästi, jotta riekho ei vie siitä matkashan… riuttalinnut ja rievva viep muutenni ison osan, selosti vanhuus puuhaillessaan ansalangan kanssa. Silmukan hän tuki aukon reunaoksaan tekemäänsä veitsen viiltoon, ja vielä viimeistelyksi pyyhkäisy paljaalla kämmenellä hankea pitkin silmukan alitse.

– Onko se tarkkaankin puhdistettava tuo paulan alusta, kysyin ukolta osoittaakseni, että olen seurannut valppaasti tämän puuhia.

– Ei se puhistus, mutta lankhan pithää olla neljän sormen vahvuuen korkeuvella hankesta, sen mie silleen tarkastin, sain selvityksen tekijältä.

– Nuin s´on hyvä, haemma vielä muutamhan oksan tähän jatkoks ni siihnä s´on kaarto valhmis, kuului mestarin loppukommentti.

Me puolestamme katsoimme suorittaneemme loppuun riekonpyynnin suppean oppimäärän, joten hyvästelimme linnustajan varoen kuitenkin kunnon metsämiesten tapaan toivottamasta hyvää pyyntionnea ja suuntasimme ahkiomme kohti luoteessa odottavia suurtuntureita.

Näin kertoili **Heikha.**

Jatkoa etusivulta

hyväksyä, mutta kaikesta huolimatta elämä jatkuu. Puheenjohtaja Kösä toivotti joukon tervetulleeksi ja kehoitti kaikkia nauttimaan viikosta kaikkine sen anteineen ja sillä tavalla kunnioittamaan viimeiselle vaellukselle lähteneitä.

Tuloillan ohjelmassa oli poropoliisi Olavi Alapurasen tarinoita poropoliisin arjesta ja vähän juhlastakin. Väylänvarren meänkieli mausti mukavasti kertomukset monenmoisista sattumuksista, mitä kairan poliisimiehen arkeen kuului. Tarinat oli varmaan tarkoituksella valittu hauskimmasta päästä, sillä poropoliisin työ saattaa joskus olla arvaamattoman rankkaa niin fyysisesti kuin henkisestikin. Pitkät ajomatkat painoivat itsekunkin silmiä sen verran makeasti, että illan laulutuokio kääntyi aika pian unituhinoiksi niin Susikyrön kämpissä kuin Vuontispirtin huoneissakin sekä siinä ainokaisessa teltassa - Kösäkäksi mainitussa - joka nökötti Susikyrön kuusien katveessa.

Torstai-aamuna nousi viiri Susikyrön salkoon ja järjestelyvastaava Raimo kehoitti kaikkia yhdessä tekemään kaikille yhteisen ikimuistoisen kokemusviikon: " Niin, että eiköhän aloiteta!" Talkooporukat paneutuivat tehtäviinsä tarmokkaasti - osa oli tietenkin Susimaiseen tapaan aloittanut työnsä jo aamuvarhain! Niin alkoi syntyä kaksi suurta roitotulta Susikyrön aukiolle - *kunhan ensin oli löydetty* se kaikkein paras paikka tälle juhlan keskipisteelle! Susikyrön aukio tamppautui juhlakentäksi, lumeen ilmestyi kulkureittejä keittokatokselta juhlakentälle, kämpästä toiseen, huussi- ja kaivoteitäkään unohtamatta. Polkujen varteen ilmestyi myrskylyhtyjä valaisemaan lempeästi talvista maisemaa.

Keittokatoksen tuntumassa ja pienen kämpän toisessa päässä hääri ahkera joukko pannujen ja patojen sekä kauniiden kattaustarvikkeiden parissa. Vuontisjärven jäällä uurasti ryhmä avaamassa väylää kotalaavulle. Kaiken aherruksen keskellä ehti yksi jos toinenkin kunnostaa suksensa ja sujahtaa ladulle mahtavaan talvisäähän, jonka toimikunta oli tietenkin ensitöinään tilannut.

Torstai-iltana oli kaikki valmista Vuosituhannen Viimeistä Yöhiihtoa varten ja Kalen merkkiraketin jälkeen väki riensi Vuontisjärven jäälle rakennetulle luonnon-mukaisesti valaistulle ladulle - kynttiläroihut tuikkivat sopivan vaatimattomasti jättäen hangen hohteen pääosaan. Kotalaavulla saapujat saivat lämmintä Vaakkumehua nuotioiden loisteessa. Pastori Vilho Vähäsarja koki ikimuistoisen matkan puhepaikalle lumikengillä yli Vuontisjärven! Olipa pastori saanut vähän tuntumaa vetten päällä kävelyynkin! Puheessaan hän muistutti mieliin, kuinka etuoikeutettuja olemme saadessamme hengittää maailman puhtainta ilmaa ja vaeltajajoukko varmaan yhtyi hänen toiveeseensa, että saisimme tuon puhtaan ilman pitää ja jättää lapsillemmekin! Laulu kohosi kipinöiden myötä kohti korkeuksia!

Illanvietto Vuontispirtin salissa kului "Sisäsiistin vaelluskilpailun" merkeissä. Ympäri taloa oli rakennettu kymmenen rastia vaativine tehtävineen: vesistö tuli ylitettyä sanomalehtiä luovasti kelluttaen, lusikka osui reppuun kohtalaisesti, kaksoispolven sisään joutui muutama vaeltaja, miehenmitan arvioinnissa osui joku ihan nappiin, lapinpukujen tunnistus oli vähän vaikeampaa ja vaikeinta oli mausteiden nimeäminen hajun ja maun perusteella. Lopuksi joukosta löytyi yllättäviä "taitteiden taitajia", kun paperinpalasta piti luoda eläinhahmoja. Katsojilla oli hauskaa varsinkin vesistönylitystä seuratessa, vaikka kenenkään jalat eivät kastuneetkaan.

Vuontispirtillä uudenvuodenaattona esitetyssä näytelmässä tekivät Uula-renki ja Inga vispilänkauppoja.

Perjantaiaamuna hiihtelijöitä sujahteli vähän joka suunnassa, oltiin tulossa tai menossa tai muuten vaan mahtavasta säästä nauttimassa. Puolenpäivän jälkeen kaikki sukset kuitenkin suuntasivat kohti Susikyröä, jonne oli katettu "Vuosituhannen ulkoilmalounas": pasteijoita monen sorttisia, makeaakin mahan täydeltä ja palan painikkeeksi kunnon kahvia - teen ja mehun juojiakaan unohtamatta. Myrskylyhdyt valaisivat polkujen varsilla, nuotiot lämmittivät, juttu luisti ja nauru kaikui - eli koolla oli susilauma satapäisenä joukkona. Kun ruumiin ravinnosta oli huolehdittu oli vuorossa roitotulen ruokkiminen eli kiehisten vuoleminen. Kukin vuoli kiehisensä omalla tyylillään - sillä ainoalla oikealla - itsensä näköiseksi ja kokoiseksi. Lopuksi roitotulimestari teki vielä kunnon taiat saatteeksi! Kyllä pitäisi illalla syttyä!

Perjantai-illalle oli ohjelmaan merkitty "ohjelmallista H-hetken odottelua", mikä tietenkin sisälsi yhteistä laulantaa. Tällä kertaa laulu meni täydellisesti metsään, sillä metsä- ja puuaiheisia lauluja löytyi niin paljon, etteivät joukkueet saaneet toisistaan selvää! Vaelluskilpailun voittajaksi oli korkea raati "pistelaskenut" ylivoimaisen Njealljen joukkueen Kylliäinen-Sepponen-Monola, joka sai palkinnoksi lämmintä kättä! Illan pääohjelmana oli murheellisen onnellinen Lapin rakkaustarina, jossa köyhä vispilänkauppoja hierova Uularenki sai rukkaset kauniilta Ingalta ja hävisi kilpakosijalleen Kautokeinon pororikkaalle Kaapin Laurille. Poro oli komea ja vinnasti askeltava ja kulkuset helisivät herkästi tunturin kupeessa! Illan päätteeksi Valtteri Erkkilä lausui Eino Leinon Runon Orjan poika!

Perjantaina 31.12.1999 klo 21.30 syttyivät vuosituhannen viimeiset roitotulet Susikyrön aukiolle - ja komeasti syttyivätkin! Vaeltajakansa kokoontui tulille odottelemaan taianomaista keskiyön hetkeä, jolloin vuosituhat vaihtuisi! Mitä toisi uusi vuosi ja uusi vuosituhat tullessaan tälle joukolle! Mitä se toivoi ja mitä olisi odotettavissa! Näitäkö lie juteltu komeiden tulien ääressä vai muisteltiinko menneitä tapahtumia!

Puheenjohtaja Kösä kertasi lyhyesti menneiden vuosien hyviä saavutuksia ja toivoi kehityksen jatkuvan samaan suuntaan. Saatteeksi uudelle vuodelle hän antoi varteenotettavan ajatuksen: "Kilpailkaa toistenne kunnioittamisessa!" Kahdentoista lyöntien jälkeen kajahti Maamme-laulu komeasti puiden katveessa. Kolmihenkinen latupartio hiihti luistavin suksin vuostuhannesta toiseen! Tulien ääressä poksahtelivat kuohujuomapullot, uudenvuodentoivotukset vahvistettiin halauksin ja iloinen sorina poukkoili tulien tuntumassa. Varmaankin moni jo suunnitteli seuraavia vaelluksia uusiin maisemiin! Tunturiladun virallisen uudenvuodentinan valoivat joukon nuorimmat, vaeltajanalut Sirri ja Alpi Rimppi ja puheenjohtaja Kösä löysi tinan muodoista tulevaisuuden avaimen! Siis uusia uria aukomaan! Nuorissako tulevaisuuden teema!

Uuden vuosituhannen ensimmäinen päivä kului Hetassa, missä kohteina oli lumilinna, Hetan kaunis kirkko ja Tunturi-Lapin luontokeskus. Automatkan aikana ihastusta herättivät Vuontisjärven kylänraittia reunustavat sadat jäälyhdyt! Todella upea tapa valaista tietä kulkijoille! Kiitokset! Lumilinnassa topattiin kampanisuja kahviin ja saatiin personkupitkin! Liekö joku jo suunnitellut seuraavaa yöpymistäjäädytetyllä vesisängyllä! Arkkitehti Veikko Larkaksen suunnittelemassa ja vuonna 1952 valmistuneessa Hetan kirkossa hiljennyttiin hetkeksi ihailemaan kirkon kauniita mittasuhteita ja laulun aikana todettiin kirkon akustiikka erinomaiseksi.

Tunturi-Lapin luontokeskuksessa oli lämmin vastaanotto, onhan esittelijä Eija Leppänen "omaa väkeä"! Eija kertoi keskuksen perusnäyttelystä, joka käsittelee Tunturi-Lapin luontoa, maisemaa, eläimiä, kasvillisuutta sekä myös hieman retkeilyä, joka on olennainen osa Lapin elämää! Multivideo-esitykset kalastuksesta ja koskimelonnasta olivat mielenkiintoisia, päätellen huokaisuista, joita koskessa keikkuvat kanootit herättivät katsojissa!

Lauantain iltaverryttelypaikaksi oli sovittu ravintola Loimu Raattamassa. Sinne valmistauduttaessa oli aikaa seurata Kauno Laineen koostamaa perinnevideota retkeilyn vuosikymmenistä. Muuttuneet ovat ajat ja varusteet! Iltaverryttelyt menivät mukavasti musiikkiliikunnan merkeissä Raattamassa, missä pantiin "jalalla koreasti" elävän musiikin tahdittamina. Rytmitajuhan kuuluu vaeltajan ja hiihtäjän perusvarustuksiin!

Sunnuntai valkeni tuulessa ja tuiskussa, joista oli jo verryttelymatkalta palatessa saatu esimakua. Sää ei ole koskaan tätä joukkoa säikytellyt, vaan määräaikana Vosituhannen Ensimmäiselle Laturetkelle lähtijät kokoontuivat Vuontispirtin pihaan. "Huippuhullut" suuntasivat Kösän johdattelemina Nammalakuruun ja "tavalliset hullut" Tertun ja Eliaksen perässä Vuontisjärven kierrokselle. Päivärepuissa hölskyi lämmin Vaakkumehu, jonka ravintolan emäntä oli valmistanut mukaan otettavaksi eväiden lisäksi! Tuulta ja tuiskua tosiaan riitti, mutta nehän ovat vain mielenkiintoisia haasteita!

Pallas-Ounastunturin kansallispuiston puistomestari Olli Autto kertoi illalla puiston maisemasta, kasvillisuudesta ja eläimistä aivan upeiden diakuvien avulla. Herkät tunturikasvit oli vangittu filmille loistavasti samoin kuin eläinten luonteenomaiset liikkeetkin! Maahiaisten karjakin vilahti jossain kuvassa! Valon ja varjon leikki keskitalven hämärässä on todella monivivahteista! Onnellinen hän, joka sen näkee, oivaltaa ja tuo toisten ulottuville!

Ilta jatkui Susiteatterin tuoreimmalla tuotannolla "Prinsessa ja susihukka", joka valotti vaeltajan uudempia selviytymisstrategioita hyvin konkreettisesti. Luontopolun parhaiten selvittänyt Kari Loponen palkittiin lämpimin käsin! Illan päätteeksi "Vuosituhannen vaeltajat" saivat kauniisti tekstatut kunniakirjat todisteeksi yhdessä koetusta ikimuistoisesta tapahtumasta. Samalla oli jo ensimmäisten jäähyväisten aika; työ kutsui osaa j oukosta, osan vielä jäädessä jatkamaan retkeilyä Susikyrön tutuissa maisemissa.

Vuosituhat on uusi, mutta tunturit ja tievat ovat entiset! Toivottavasti uusi vuosituhat tuo tullessaan uusia vaeltajia nauttimaan näistä maisemista ja yhteisistä kokemuksista! Muistiin merkitsi perässähiihtäjä

Marja-Leena

2.1.2000 luovuttivat Kyösti Lamminjoki ja Terttu Hokkanen Tunturiladun juhlakirjan Vuontispirtin johtaja Eija Polviselle.

Eräpäiväkirja 4.-9. 9. 1993 Kemihaara-Jauru-Vieriharju-Naltio-Kemihaara

Lauantaiaamuna saavun jälleen Hannun kanssa kesäkuun reissun toiselle osuudelle kairaan eli Kemihaaraan. Taksikyyti toimi Möllärin linjan auton tulon jälkeen heti. Kuski (Kauko Leukku) näet lähti heittämään päivän lehdet Martin kylästä kauempana asuville. Tilaamme kyydin takaisin klo neljäksitoista perjantaiksi klo 16 lähtevälle Savukosken postiautolle.

Kemihaaraa isännöi nyt pariskunta, joka on vuokrannut tilat rajavartiostolta majoituskäyttöön (Kemihaaran Eräkennel). Huoneita, ruokaa, keskikaljaa ja sauna on. 150 mk:lla saa yöpaikan. Paikan isäntä on Esko Ripaoja Kemijärveltä (kirurgi).

Tunnin perästä perillä odotellessamme saapuu samalta junalta bussilastillinen Helsingin latulaisia, jotka lähtevät eri ryhmissä kairaan. Tätä porukkaa on saamani tiedon mukaan 24 henkeä.

Lähdemme klo 16 syötyämme silakka-annoksen kohti Mantoselkää puolipilvisessä säässä. Pitkospuita on rakennettu hurjasti sitten vuoden 1986.

Mantoselkä. Kämppä on tietenkin jo täynnä latulaisia. Etsimme asentopaikan kämpän lähistöltä. Vessa on rakennettu viime käynnin jälkeen. Yö viileä -6 astetta pakkasta. Pisti hytisemään vanhassa makuupussissa.

Aamulla sunnuntaina kohti Jaurua. Ruskaa ei ole vielä palion kehittynyt, mutta vaivan on puistohenkilökunta nähnyt: pitkoset ovat rakennetut joka suon kohtaan. Upea aurinkoinen päivä, paiste sulatti yön huurteet.

Väkeä - latulaisia kaikki - Keskipakkojen uudella laavupaikalla. Vain osa koko ryhmästä aterioi nyt paikalla. Vedet ovat pitkän hakumatkan päässä ja itse teemme pekinginpatamme idempänä laavulta.

Olemme Jaurun Peuraselässä vähän matkaa kämpältä yläjuoksun suuntaan. Yöllä alkaa sataa. Seuraavana päivänä sade ajaa meidät tunniksi telttaan. Tutkailemme, miksikä sää on muuttumassa.

Tenojoen ylittävän sillan nimeksi on Utsjoella tullut Saamen silta - Sami saldi. Nimi on saatu 94 eri ehdotuksesta. Niitä tuli sekä Suomen että Norjan puolelta. Silta vihitään 30. syyskuuta.

Maanvyörymä Ala-Pulmankijoessa ei ole estänyt lohen nousua Tenojokeen eikä Puolbmat–javriin. Tutkija Eero Niemelä RKTL:sta Tenon tutkimusasemalta uskoo, että vesi samenee kevättulvien aikana vielä useana vuotena.

Lapista on löytynyt taas kookas kultahippu. Se on vaskattu kilometri pohjoiseen Tankavaaran Lauttaojalta. Painoa on lähes 25 grammaa. Sille ovat löytäjät antaneet nimen´Aslakin uni´.

Löytyneistä isomushipuista on viime vuosina maksettu harvinaisuutensa vuoksi huippuhintoja. Miessiltä vuonna 1989 58,25 g:n hipusta 74 000 mk, vuonna 1991 72,1 g:sta 101 000 mk. 1992:n Lemmenjoen 145,1 g:n hipusta ei ole julkisuuteen kerrottu ostohintaa.

Naltiojoen kämppä.

Utsjoki - Suomen tannoin varakkaimmaksi luonnehdittu kunta -anoo kolmea miljoonaa markkaa harkinnanvaraista valtion rahoitusta. Utsjoki on nyt läänin velkaantunein kunta. Sitä rasittavat mm. kustannukset kansanterveystyössä, kotipalveluissa ja lukio-opetuksessa. Saamen kielen (ja saamenkielinen) opetus aiheuttavat ylimääräisiä menoja. Kunnanhallitus on asettanut ykkössijalle valtion työllisyyskohteissa Karigasniementien parantamisen kylän kohdalla. Myös matkailuhotelli tarvitsee saneerausta. Osakeyhtiö perustetaan Skalluvaaran pienlentokentän hankkeen edistämiseksi. Matkailuelinkeinölle voisi sillä olla merkitystä. Pöydälle on kunnanhallitus jättänyt mm. Postilinjojen peruspalveluliikenteen korvaushakemuksen.

Neljän saamelaisen poromiehen ihmisoikeuskanne hylättiin Inarin kihlakunnanoikeudessa elokuussa. Kyse on Angelin kaakkois-puoleisista metsänhakkuista. Alue miltei rajautuu kansallispuistoon. Todennäköisesti poromiehet valittavat asiasta ylempiin oikeusasteisiin. Poromiehet eivät oikeuden mukaan ole esittäneet näyttöä siitä, että saamelainen poronhoito eroaisi merkittävästi alueella yleisesti harjoitetusta poronhoidosta.

Tulilla istuessamme päivällä meidät ohittaa yksinäinen kulkijamies. Sanoo 10 hengen porukan lähteneen Peuraselästä (latulaisia). Kertoo myös kesäkuussa uineensa Jaurun yli saarekkeen kohdalta. Nimi on ylivieskalaisella Esko Kytökorpi. Teimme siis oikean ratkaisun palatessamme takaisin Anterin suuntaan. Parhaillaan Hannu ikuistaa ympäristöä kamerallaan.

Myöhemmin kolmen hengen porukka saapuu kämpälle. Yksi käy juttelemassa kanssani. Sade näyttää nyt tältä maanantailta olevan ohi. Täysin tyyntä.

Nuotiota pitelemme puoleen yöhön. Ilma pakastuu, mutta nuotion loimu lämmittää. Bongaamme satelliitteja, kunnes vilkaisemme taaksemme pohjoisen suuntaan: revontulet! Loppuilta onkin sitten täyttä tulitusta, satelliitteja laskemme peräti 11 kappaletta, kuu valaisee ja lisäksi on useita tähdenlentoja. Yö äityy alle -5 asteen.

Tulituksen innoittamana puhkesi runosuonikin, tällainen ytimekäs ja tunteikas pätkä kuului yössä:

Ah, elämys on skurbelon valitus - keskellä kairaa.

Seuraavana päivänä patikoimme kauniissa säässä Mantoselkään. Oululainen kaveri tulee vastaan puhelinkopilla.

Vieriharjulle pääsee kartasta katsoen alempaa polkua. On maastoon merkitty. Kämpällä majailee neljä järvenpääläistä

Heillä on rajavyöhykelupa, ovat käyneet hankkimassa kuvamateriaalia jotain kirjaa varten. Saunoessamme saapuu vielä kämpälle lappeenrantalaispariskunta (Liisa ja Juha Vesterinen), joten kämppä on täynnä. Merkityt reitit ja rauhanpaalu sekä Korvan maine vetävät porukkaa.

Menemme Naltion pikkukämpälle, joka on tyhjillään. Itselleni nostalginen Vieriaapa näyttää edelleen kauniilta. Pariskuntakin lupasi tulla, muttei vielä klo 19 aikoihin ollut saapunut. Olemme Pikkunaltiossa ilta-auringon paistaessa nyt kahdestaan. Naltion kämppä on päiväkirjamerkintöjen mukaan vähän kuljettu; edellinen kulkija on ollut meille kunniakkaasti kuulu Itäkairan prinsessa.

Lappeenrantalaiset saapuvat ennen illan hämärtymistä. Ovat kulkeneet epähuomiossa suoraan Kemihaaraan. Wanhan Gurwarin Saluunassa ovat juoneet kaljat ja ostaneet makkaraa.

Torstaina pistäydymme yhdessä Naltiossa, maisemat ovat komeat tutut, laella rajavartijain valvontakoppi makuulavereineen. Pariskunta lähtee autolleen Kahdenojankaidalle ja suuntaavat sitten etelää kohden.

Me puolestamme suunnistamme Kemihaaraan. Naltiojoki virtaa komeana uomassaan ja ilta-aurinko paistaa. Kemihaaran rakennukset putkahtavat yhtäkkiä esiin mutkan takaa ja näin olemme vaelluksemme tehneet. Soluhuoneisto, aamiainen ja sauna 150 markalla. Tuija - miellyttävä tanhualainen lapintyttö - järjestää meille aamiaisen ja on emännän tehtävissä Ripan vaimon ollessa työssä Kemijärvellä viikolla.

Honkajokelainen eläintentäyttäjä Vesa Kapanen on paikalla muutaman teoksensa kanssa. Kennelin vanhin kuusivuotias koira kuolee valitettavasti suolistonkiertymään isäntänsä syliin perjantaiaamuna. Eräkennelissä on yli 20 erirotuista koiraa.

YLEISVAIKUTELMA: Erinomainen reissu, kylmät pakkasyöt, vain vähän ruskaa. **MK**

NUORTEN VAELLUKSET HALTILLE JA INARILLE

Tunturilatu järjestää nuorille pääsiäisvaelluksen Haltille 20.-23.4.2000. Mukaan otetaan yli 14. v. nuoria. Majoitus tapahtuu lämmitettävässä puolijoukkueteltassa. Vaellukselle lähdemme Norjan puolelta, josta oikaisemme suoraan Lossulle. Pitkäperjantaina on tarkoitus hiihtää Pitsúkselle ja vallata iltalenkillä Halti. Haltilla on myös mahdollisuus telemark-lasketteluun. Lankalauantaina lähdemme Toskalin kautta Porojärvelle. Iltalenkillä voimme valloittaa vaikka lumikengillä Saivaaran. Sunnuntaina jatkamme matkaa Terbmiksen upeisiin maisemiin. Terbmiksen maasto sopii hyvin telemark-hiihdon harrastajille. Toisena pääsiäispäivänä palaamme Kilpisjärvelle.

Kilpisjärvelle on hyvät junalinja-autoyhteydet.

Elokuussa Tunturilatu järjestää nuorille kanoottivaelluksen Inarin järven pohjoisosiin. Mukaan voi lähteä ensikertalaisista kokeneisiin kanoottimelojiin. Vaellus on suunniteltu 1.-5.8. 2000. Elokuu Inarilla on ihanteellista kanotointiaikaa. Sääsket ovat jo kaikonneet ja vesi on lämmintä. Kanotointi järvierämaassa on elämys, josta jää hienot muistot.

Molemmat vaellukset tehdään omakustannushintaan. Asiasta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Raija, Raiski, Palosaareen p. 040-5952625

raija.palosaari@kolumbus.fi

AIUN UULA

Kanssaihmiset

Erotuksella oli porukkaa kokoontunut nuotion ympärille. Aiun Uula keitteli siinä ämpärissä poron lihoja. Eräs mies joka oli nautiskellut jo muutakin kuin poronlientä, kehuskeli suuriäänisesti, ettei hänen ole koskaan tappanut syömäporoa omasta elostaan. Hän ei edes tiedä, miltä oma poro maistuisi. Uula rykäisi, nosti leukulla palan lihaa ämpäristä ja ojensi retostelijalle.

- Nah, maistahan sie tosta, sanoi Uula silmää iskien.

Heikha

Kämppä-kuulumisia

Kuluneen vuoden kämppätoimet olivat tavanomaisia huoltotapahtumia, joista polttopuuhankinnat ovat muodostuneet pääasiaksi.

Nokian seurakunta on muistanut taas patja- ja tyynylahjoituksella. Patjat on viety Kiisalle ja tyynyt Talakselle. Valitettavasti kaikki Kiisankävijät eivät ole käyttäneet Tunturiladulle varattua pysäköintipaikkaa, joka on Kiisalle lähtevän polun kohdalla tien vastakkaisella puolella.On sattunut että autoja on ollut pysäköitynä heinäpellolla vieläpä ennen heinänteon aloittamista.

Yleisesti ottaen kämpät ympäristöineen ovat olleet siistit ja asiallisessa kunnossa. On eräs asia mihin on kiinnitettävä huomiota: nimittäin henkilökohtaisten kaatopaikkajätteiden (muovi, pelti, yms.) poiskuljettaminen. Kunnat perivät jokaiselta kiinteistöltä jätehuoltomaksun. Joten tätä palvelua on käytettävä hyväksi. Keräilyastiat ovat taajamissa!

Hyvää alkanutta vuotta!

Seppo B.

RETKIMUISTIO VUONNA 2000

Retkitoimikunta on koonnut listan niistä eri kerhojen suunnittelemista retkistä ja vaelluksista, joihin ovat tervetulleita kaikki tunturilatulaiset riippumatta siitä, ovatko he kerhojen jäseniä vai ei. Tapahtumien yhteyshenkilöt saatte selville soittamalla kerhojen sihteereille, joiden puhelinnumerot ovat kerhopalstalla tässä lehdessä sivulla 4.

Helmikuu		
11-13.	Jäähiihto	Kavtsi
26-27.	Hiihtoretki Huhmarissa	Kumpe
Maaliskuu		
5-11.	Jäähiihtoviikonloppu	Vihtta
Maalis-Toukokuu		
	Sudeksi aikovien vaellus	Kuokte
Huhtikuu		
8-16.	Hiihtovaellus Käsivarressa	Kolbma
14-17.	Pikaretki Hetta-Pallas	Njalla
19-24.	Hiihtomatka Kolariin	Geatki
	Hiihtovaellus Muotkatuntureilla	Ovtsi
Toukokuu		
29.4-5.5.	Talvivaellus Käsivarressa	Njalla
27-28.	Herajärven kierros-juhlavaellus	Kumpe
27-28.	Melontaretki Kokemäenjoki	Geatki
Kesäkuu		
10-11.	Retki Lauhavuoren kansallispuistoon	Vihtta
1-4.	Pyöräretki Kemiöön ja Halikkoon	Logi
Heinäkuu		
28. vko	Kanoottiretki	Ovtsi
15-22.	Pyöräretki Norjaan tai Tanskaan	Njalla
Elokuu		
28.7-6.	Vaellus Reissajoelle	Vihtta
Syyskuu		
27.8-2.9	Tunturivaellus Kebnekaiselle	Njalla
37. vko	Vaellus Ropi-Kilpisjärvi	Tsietsa
16-23.	Karhunkierros, letkeää läpsyttelyä	Njalla
Lokakuu		
7-8.	Karpaloretki Patvinsuolle	Kumpe

Vinkki: Monet kerhot menevät tunturiviikoilleen omilla linja-autokuljetuksilla. Hyppää kyytiin, jos olet menossa samaan suuntaan ja samaan aikaan.

Retkitoimikunta

TOIMINTAMUISTIO

24.-26.3.	Kevätpäivät Tunturikerho Kolbman isännöiminä
5-11.3.	Oktan hiihtoviikko Susikyrön maisemissa
25.3.-1.4.	Njealljen hiihtoviikko Susi-Kiisalla
1.-8.4.	Tsietsan hiihtoviikko Susikyrössä
8.-15.4.	Login hiihtoviikko Susikyrössä
29.4.-6.5.	Kuokten hiihtoviikko Susikyrössä
25.-27.8.	Kesäpäivät Tunturikerho Njealljen isännöiminä
29.7.-5.8.	Login kerhoviikko Susikyrössä
2.-9.9.	Kumpen kerhoviikko Susikyrössä
9.9.-16.9.	Vihttan kerhoviikko Susi-Kiisalla
9.-16.9.	Susikyrö on varattu yleiseen retkeilyyn
lokakuu	Susiaset ja syyskokous Tunturikerho Ovtsin isännöiminä

Koulutustoimikunta tiedottaa

Koulutustoimikunta hakee jäsenkunnasta henkilöitä, joilla on tietoa, taitoa, kätevyyttä ja ennen kaikkea halua ryhtyä kouluttajiksi osaamalleen alalle. Toimikunta on laatinut luettelon kouluttajista, mutta ehkä juuri SINUN nimesi puuttuu siitä vielä. ***Ota yhteyttä.*** **Koulutustoimikunta** Jukka Albrecht, Urpolankatu 11 A 4, 50100 Mikkeli puh. k. 015-336 829, jukka.albrecht@esliikunta.fi

KOKOUSKUTSU

Tunturilatu ry:n kevätkokous pidetään lauantaina 25.3.2000 alkaen kello 14.00 Ylöjärven Siivikkalan kylässä Torpan kurssikeskuksessa. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 7 §:ssä mainitut kevätkokoukselle määrätyt asiat.

Tervetuloa JOHTOKUNTA

Login hiihtoviikko

Login hiihtoviikko on 8. – 15.4. Susikyrössä. Linja-auto Turusta lähtee perjantaina 7.4. klo 18.00 Kupittaan ja Kaskenkadun kulmasta. Seuraava paikka on Tampereen rautatieasema klo 20.20. Jatkoreitti sopimuksen mukaan joko Vaasa tai Jyväskylä. Mahdollisuus jatkaa pidemmällekin, jos lähtijöitä on (vaikka Kilpisjärvelle). Paluu Turkuun sunnuntain 16.4. aamupäivällä. Ilmoittautumiset 20.3.2000 mennessä: Paula Jukala, puh. 02 – 2517116 tai 0400-820167, Kalevi Kanerva, puh. 02 – 2366270 tai 040 – 733 1765. Maksut tilille Merita 220518 – 41730 / viite 217.

TUNTURIKERHO TSIETSA järjestää Eräretkeilyn peruskurssin

(kesäkurssi).Ajalla 5-7.5.ja 19-21.5.2000. Tiedustelut ja ilmoittautuminen kurssille 1.4.2000 mennessä. Esko Pirinen puh.017-4621999.

ELINVOIMAA! Haluatko voida hyvin, saada lisää energiaa, LAIHTUA? Hyvä lisä retkimuoniin ! Itsenäinen Herbalife-jälleenm. Aimo Kalenius, Erä-Aimo Oy, 02-842 3168 tai 050-564 3366

Uusi lehti Levin ystäville

Levinkävijät ja ystävät ovat varmaan huomanneet, että viimeisenä parina talvena Levinkin jakelupisteistä on on löytynyt Ylläkseltä tuttu julkaisu eli **Kuukkeli**-lehti. Tänä vuonna Leville tulee oma lehti nimeltään Levi.Kuukkeli, jonka vastaava päätoimittaja on teille monelle tuttu eli Jaspis Toivonen.

Levi.Kuukkeli jatkaa emonsa teitä eli lehdessä kerrotaan matkailuasioita vuonna 2000 kahdeksassatoista numerossa. Matkailuun liittyviä asioita noteeratan Levin alueen lisäksi ympäri Kittilän upeaa kuntaa. Keväällä jälleen lehti jaetaan kiivaimpina sesonkiviikkoina jokseenkin kaikkiin Levin alueen mökkeihin entisten jakopaikkojen lisäksi. Parasta on se, että nyt saa kaksi lehteä samaan kauppaan, sillä Levi.Kuukkeli jaetaan Levillä ja Kittilässä päällimmäisenä, mutta sisältä löytyy myös Ylläksen Kuukkeli. Ylläksellä toimitaan tietysti päinvastoin.

Jaspis

TERVETULOA UUDEN VUOSITUHANNEN ENSIMMÄISILLE

KEVÄTPÄIVILLE JA KEVÄTKOKOUKSEEN 24-26.3.2000

YLÖJÄRVEN SIIVIKKALAAN TORPAN KURSSIKESKUKSEEN

OHJELMA

Perjantai 24.3.2000
18.00 Ilmoittautuminen, iltapala, seuranpitoa.

Lauantai 25.3.2000
08.00 Aamupala ja seuranpitoa.
09.00 Luontopolku avoinna.
11.00 Lipunnosto, Kevätpäivien avajaiset.
13.00 Hämäläiset kokouskahvit(+suolaista).
14.00 Tunturilatu ry:n Kevätkokous 2000.
16.00 Saunat lämpimänä ja seuranpitoa. Voipi avantouida.
18.00 Hämäläinen pitopöytä ja seuranpitoa
20.00 Iltamat, ohjelmaa, laulua, tanssia, buffe. "TAMPEREEN VALOT", äinen hiihtoretki yli Näsiselän (Kelivaraus).

Sunnuntai 26.3.2000
08.00 Aamupala ja seuranpitoa.
09.00 Sunnuntaiaamun hartaus.
10.00 Tutustuminen kustantaja Urpo Lahtisen kotiin Villa Urpoon (50 mk/hlö).
11.30 Luontopolun tulokset.
12.30 Päättäjäiset, lipunlasku ja lähtökahvit.

AJO-OHJE

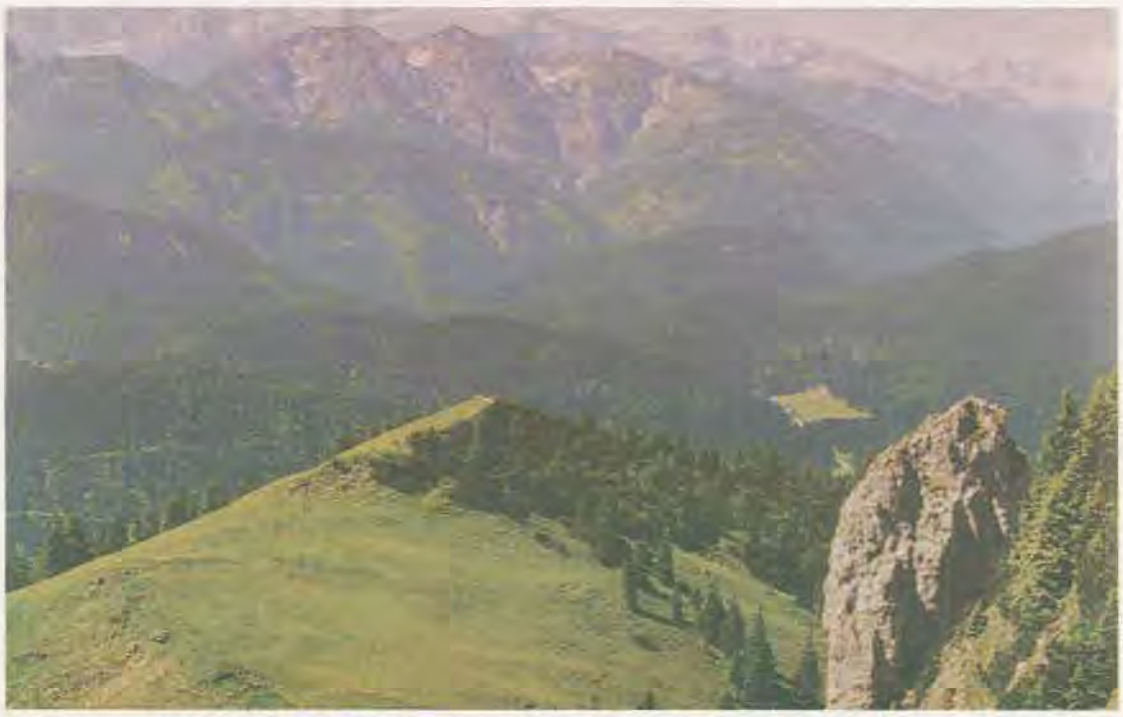
Autolla tulijoille viitoitus Neste/CM/S-market risteyksestä Vaasan tieltä. Länsi-Linjat Oy:n bussin no 50 reitti Tampereen keskustasta kulkee n. 1 km päästä Torpalta. 30 päi-vittäistä vuoroa. Aikataulut puh. 0100-5005 (3.95 mk/min+ppm).

HINNAT

Osanottomaksu 40 mk/hlö sis. kokouskahvit (+suolaista), sauna, ohjelmat ja lähtökahvit.
Majoitusvaihtoehdot: **Kurssikeskuksessa** 1-4 hengen huoneissa ateroineen ja liinavaatteineen: Pe-su 345-545 mk/hlö, la-su 205-305 mk/hlö. **Vaunussa** omavaraisesti pe-su 150 mk/vaunu, la-su 100 mk/vaunu. **Teltassa** omavaraisesti maksuton.
Ateriapaketti sisältää pe iltapala, la aamupala ja päivällinen, su aamupala. ***Aterioiden erillishinnat/*** hlö: Aamupala 30 mk, päivällinen 80 mk, iltapala 25 mk.

Lisätiedot: Timo Tulosmaa GSM 040-7440565 tai email: timo.tulosmaa@sci.fi ja Erkki Kauppila GSM 0400-635524 tai email: erkki.kauppila@koti.tpo. fi.

ilmoittautuminen, varaukset(Timo Tulosmaa) ja maksut viimeistään 15.2.2000. Pankkiyhteys Leonia 800010-70084661. Samalla ilmoittautuminen myös Villa Urpon retkeen. Villa Urpon pääsymaksu maksetaan kohteessa. Osanottomaksu maksetaan paikan päällä.

Alpit lintuperspektiivistä. Kuva Paul Collander.

TERVEISET ALPEILTA!

Meitä oli 23 kavtsilaista, jotka pakkauduimme Seutulan lentokentältä koneeseen ja kohti etelää. Monen seikkailun ja koneenvaihdon jälkeen olimme kuin olimmekin Münchenin lentokentällä. Kaikki rinkat ja sauvat olivat tallella, eikä kukaan eksynyt, vaikka välillä olikin aikamoista hässäkkää.

Kun saavuimme pieneen Tegernseen kaupunkiin, oli lähes pilvistä, mutta illalla paistoi jo aurinko. Kaupunki oli kaunis ja siisti, jokainen talo oli koristettu kukkasin, eikä töherryksiä tai humalaisia näkynyt. Ihmiset olivat ystävällisiä ja iloisia, Hotelli BastenHaus oli pieni ja kodikas. Siinä puitteet hyvälle lomalle.

Seuraavana päivänä nousimme Wallbergin hissillä ylös Wallbergille. Vielä huiputus (1723m) ja maisemien ihailua lähes lintuperspektiivistä, jonka jälkeen laskeuduimme vähän alemmaksi ja majoituimme Wallberghausiin.

Seuraavat päivät vaeltelimme useassa porukassa. Joku halusi kuunnella ja katsella lintuja, osa oli nenä turpeessa tutkimassa kukkia ja loput porukasta tutkivat ja katselivat kaikkea mahdollista huiputusten lomassa.

Kukkakedot olivat mahtavia, siellä kukkivat alppiruusut, lapinvuokot, jääleinikit, kalkkimaariankämmäkät, kirkkaan siniset katkerot, kullerot ja trumpettikatkerot. Pärskäjuuri oli kukka, jonka nimen sain mieleeni ajattelemalla meren aaltojen liikkeitä.

Linnuista jäi mieleen ainakin alppinaakka, joka tuli kerjäämään suupaloja kuten Lapin kuukkeli. Murmeleita emme nähneet, mutta gemssejä näimme kiikarin välityksellä. Alppien rinteillä laiduntavat lehmät olivat omasta mielestäni parasta, mitä kohtasin retkillämme. Ne eivät pelänneet ja niiden kellojen sointi oli mahtavaa. Jokaisella lehmällä oli kello, joka oli erilainen muodoltaan ja ääneltään. Vanhemmilla lehmillä oli suurempi ja komeampi kello, leveässä sinkkisoljella varustetussa kaularemmissä. Jokaisella eläimellä täytyy olla kello siksi, että ne löydetään syksyllä sisätiloihin ennen lumen tuloa.

Suurempia kommelluksia meille ei sattunut, mutta yhdet sadeasut tulivat ensin taksilla ja sitten hissillä, ihan itsekseen, ystävällisten ihmisten avustuksella, seuraavana aamuna ylös Wallbergille.

Sadeasut olivat tarpeen vain

Alppilehmillä oli jokaisella kello, joka oli erilainen muodoltaan ja ääneltään. Kuva Marjatta Palin.

Näköalapaikkoja ja upeita maisemia riitti.
Kuva Pauli Aaltonen.

muutaman kerran,sillä olimmehan tuoneet auringon paisteen tullessamme.

Kalkkikivet olivat tosi liukkaita sateella,samoin savi niittypoluilla. Niinpä Tasso nyrjäytti nilkkansa ja matkanteko pitemmälle estyi, Helena ja Tasso viettivätkin lomansa Wallberghausin perheen hyvässä hoivassa.

Me muut pakkasimme rinkkamme ja vaihdoimme maisemaa. Ensin alas hissiasemalle ja sitten bussilla Kreuthiin,joka oli myös siisti ja kaunis kaupunki. Emme viipyneet siellä kuin kaksi tuntia ja jatkoimmekin vähän matkaa bussilla, jonka jälkeen nousimme ylämäkeä 7 kilometriä Buchstein Hüttelle,jossa vietimme kolme yötä.

Tätä majapaikkaa pitää kolmihenkinen perhe, joka taisi ruotsin kieltä. Viime talven runsas lumentulo ja sään lämpeneminen olivat tehneet pahaa jälkeä talon pihapiirissä. Lumivyöry oli vienyt yhden majoitusrakennuksen kivijalkaa myöten. Onneksi talo oli ollut tyhjänä kun ihmiset eivät päässeet tulemaan runsaan lumen takia, ja lumitöitä tehnyt perheen aikuinen poika oli tullut sisälle toiseen taloon, jota vyöry ei pahemmin vaurioittanut.

Huiputimme Rossteinin (1697m) ja eräät myös pystyseinäisen Buchsteinin (1701m), sekä alkuviikolla Risserkogelin (1826m). Nämä olivat korkeimmat huiput, joilla kävimme ihailemassa avaria näkymiä muun muassa Itävaltaan päin. Poikkesimme myös joissakin Hütteissä herkuttelemassa piirakoilla, kahvilla/teellä, oluella, radlella (oluen ja spriten sekoituksella) ja piimällä.

Sitten koitti päivä, jolloin hyvästelimme mukavan perheen ja lähdimme kohti Tegernseetä. Osa meni ensin kävellen 7 kilometriä alamäkeä päätien varteen ja sitten taksilla. Muu porukka käveli rinkat selässä Bad Wiesseen, josta tulimme pienellä laivalla Tegernseehen. Päivä oli kuuma ja juomaa kului paljon. Majoituimme samaan hotelliin, mistä lähdimme hissillä ylös.

Tässä vaiheessa minulle tuli koti-ikävä, vaikka olihan kaupungissakin katseltavaa ja koettavaa.

Teimme vielä retken kahdelle kappelille, joista toinen oli korkealla, kapealla huipulla. Sinne oli tehty "kärsimysten tie", jonka varrella oli kauniita värillisiä, kohokuvioisia, emaloituja tauluja Jeesuksen ristintiestä. Kappelille päästyämme alkoi sade ja odottelimme sen loppumista kappelin sisällä. Ripsi soitti huilulla hengellistä musiikkia ja sitä oli ilo kuunnella.

Kävimme kuuntelemassa myös paikallista puhallinorkesteria,jossa naiset esiintyivät pitkissä kansanpuvuissaan ja miehet nahkaisissa polvihousuissaan, valkoisissa paidoissaan, vihreissä liiveissään ja hauskoissa höyhenin koristetuissa huopahatuissaan. Musiikki oli mahtavaa ja soittajilla oli hyvä fiilis. He rupattelivat keskenään kappaleiden välillä ja minä valitsin kauneimmat polvet.

Ruoka poikkesi kovasti omista tottumuksistani, voita/rasvaa ja suolaa ei säästelty, vihanneksia ei ollut,eikä kaikkialla salaattiakaan ja salaatinkastike oli voimakkaasti etikkainen. Leivät ja leivonnaiset olivat IHANIA! Samoin jäi mieleeni BastenHausin aamiaisen maukas hedelmäsalaatti. Aamiaiset olivat ihan hyviä, niihin ei kuulunut esimerkiksi puuroa. Enpä taida tuoda oman kerhoni ruokalistaan sikäläisiä ruokia, vai miltä kuulostaisi pannukakku- tai spagettikeitto talkooruokana.

Vaelluksemme oli onnistunut ja siitä LÄMPIMÄT kiitokset Lammivaaran Marjalle ja apuna olleelle Palinin Marjatalle! Marjalle vielä erityiskiitokset ohjelman järjestämisestä ja tulkkauksesta.

Kotimatka sujui mukavasti ja parasta paluussa olivat omat rakkaat läheiset vastassa lentokentällä. Oli tuttu kieli ja oma sänky odottamassa. Nyt on mukava katsella valokuvia ja elää tunnelmia uudelleen. oli mukava olla mukana.

KIITTÄEN HYVÄSTÄ RETKISEURASTA!

Marjatta

Alppinaakka. Kuva Paul Collander.

Tuttuja ja outoja eläimiä ja kasveja

Alppimatkalla tarkkailtiin innokkaasti myös kasveja ja lintuja. Iltaisin yritettiin kirjata muistiin havaitut kasvilajit ja määrittää kirjallisuuden avulla epäselvät tapaukset. Lintujen kanssa oli helpompaa, koska lajisto oli tuttua ja lajimäärä pienempi.

Eri lintulajeja havaittiin 68, parhaimpina lajeina punapäänarsku, pensassirkku, alppirautiainen ja alppinaakka. Linnusto poikkesi jonkin verran Suomen lajistosta. Lähes päivittäin havaittiin mustapääkerttu, tiltaltti, peukaloinen, sepelrastas, mustavaris, vuorikirvinen, mustaleppälintu, kuusitiainen ja peippo. Sen sijaan räkättirastas oli harvinainen eikä punakylkirastasta ja pajulintua havaittu lainkaan.

Muista eläimistä nähtiin teräväsarvisia gemssejä, mustia alppisalamantereita sekä vaskitsoja. Hyttysiä sen sijaan Alpeilla ei onneksi ole.

Alppiniityt hehkuivat hienoissa väreissä ja kasvilaj isto oli runsas. Monet meillä vain puutarhoissa menestyvät lajit, kuten varjolilja, ruskolilja, tähtiputki ja kaunokainen, kasvoivat täällä luonnonvaraisina. Sinisiä katkeroita ja punaisia alppiruusuja oli useita lajeja. Ihastusta herättivät myös valkeat alppikylmänkukat ja valkovuokkoleinikit sekä suuret keltaiset päivännoudot ja kolmenlaiset esikot. Kalkkimaaperää suosivia kämmeköitä oli myös uskomattoman paljon. Yhteensä kirjattiin lajeja 212, joukossa paljon tyypillisiä alppikasveja, joita ei tavallisista kasvikirjoista edes löytynyt. Itiökasvit, heinät, sarat ja puut jäivät pääasiassa kirjaamatta, varsinaisissa kukkakasveissakin oli tarpeeksi tutkimista.

Tuula Granroth